

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 247

**İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Kitle İmha Silahlarının
Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine
İlişkin Kanun Teklifi (2/3261) ve Adalet
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3261 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları5

- Genel Gerekçesi6

- Madde Gerekçeleri.....9

• Adalet Komisyonu Raporu.....16

• Muhalefet Şerhleri21

• Teklif Metni.....58

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....58

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Abdullah Güler</i>	<i>Bülent Tüfenkci</i>	<i>Ali Özkaya</i>
İstanbul	Malatya	Afyonkarahisar
<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Ramazan Can</i>
Konya	Denizli	Kırkkale
<i>Oğuzhan Kaya</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
Çorum	Zonguldak	Çankırı
<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Yunus Kılıç</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>
Gaziantep	Kars	Van
<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>İsmail Tamer</i>
Bursa	Ankara	Kayseri
<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Hülya Nergis</i>	<i>Ahmet Özdemir</i>
Bursa	Kayseri	Kahramanmaraş
<i>Hasan Çilez</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>
Amasya	İstanbul	Kırklareli
<i>Emine Zeybek</i>	<i>Cemal Bekle</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>
Kocaeli	İzmir	Amasya
<i>Osman Mesten</i>	<i>Arzu Aydın</i>	<i>Yakup Taş</i>
Bursa	Bolu	Adıyaman
<i>Mehmet Doğan Kubat</i>	<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
İstanbul	İstanbul	Gaziantep
<i>İmran Kılıç</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>
Kahramanmaraş	İzmir	Kütahya
<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Manisa	Kahramanmaraş	Balıkesir
<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>
Gaziantep	Gaziantep	İstanbul
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Canan Kalsın</i>	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>
Sakarya	İstanbul	Samsun
<i>Belgin Uygur</i>	<i>Cihan Pektaş</i>	
Balıkesir	Gümüşhane	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.12.2020

Orhan Yegin

Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.12.2020

İbrahim Aydın

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.12.2020

Atay Uslu

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16/12/2020

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kanun teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

16.12.2020

Süleyman Karaman

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3261 esas numaralı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

16.12.2020

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.12.2020

Ali Cumhur Taşkın

Mersin

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.12.2020

İsmail Kaya

Osmaniye

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3261)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçları ile kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına karşı uluslararası düzeyde mücadele standartlarının tespit edilerek idari ve adli tüm araçların ülkelerce etkin bir şekilde uygulanmasını temin etmek için oluşturulan en önemli uluslararası organlardan biri, Ülkemizin de üyesi olduğu Mali Eylem Görev Gücü (FATF)'dür.

FATF, 1989 yılında G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) tarafından kurulmuştur.

FATF, fonksiyonlarını gerçekleştirmek için, 40 Tavsiyesi ve 11 kısa vadeli hedef kapsamında ülkeleri "karşılıklı değerlendirme" yoluyla incelemekte ve takip süreçleriyle gözetim altında bulundurmaktadır.

Ülkemizin FATF tarafından IV. Tur Karşılıklı Değerlendirme süreci, 2019 yılı Ekim ayında gerçekleşen Genel Kurulda kabul edilen rapor ile tamamlanmıştır. Anılan rapor kapsamında diğer hususlar ile birlikte, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele konusunda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararları ve ilgili FATF Tavsiyeleri ile tam uyumun sağlanması, terörizmin finansmanı ve aklama suçları ile mücadelede yasal ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Kitle imha silahları nükleer, kimyasal ve biyolojik nitelik taşıyan silahlar olarak tanımlanmakta olup, can ve mal kayıplarına neden olmuş, çevre ve sağlık sorunlarına yol açmıştır. Bu silahların kullanılmasını önlemek için öncelikle yayılmasını ve bunun finansmanını ortadan kaldırmak gerekmektedir. Söz

konusu gereklilik ulusal ve uluslararası seviyede topyekûn bir mücadele ile mümkündür. Diğer taraftan bu silahlar ile mücadelede önleyici tedbirler önemli bir araç olup, bu faaliyetlerle bağlantısı bulunan kişi, kuruluş ve organizasyonların finansman, ekipman, malzeme, teçhizat ve teknolojiden mahrum bırakılmaları bastırıcı tedbirlere nazaran çok daha etkilidir.

Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Şartının VII. Bölümü uyarınca BMGK tarafından alınan ve bu niteliği itibarıyla ülkelerce uyulması zorunlu kararlar ile FATF tarafından bu kararlar temelinde oluşturulan tavsiye ve kısa vadeli hedefler de önleyici tedbirler bağlamında uluslararası birer kılavuz niteliği taşımaktadır. Nitekim 1617 (2005) sayılı Kararının 7 nci maddesinde BMGK, tüm BM üyesi devletleri, FATF tarafından kapsamlı olarak geliştirilen uluslararası standartlara uyum sağlamaya davet etmektedir.

Ülkemizde kitle imha silahları ile mücadele kapsamında BMGK'nın kararlarına dayanılarak çeşitli Başbakanlık Genelgeleri ile Bakanlar Kurulu Kararları çıkarılmıştır. Anılan Genelge ve Kararlar kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadelede etkin bir uygulama geliştirmekle birlikte günümüzde bu silahlarla ilgili uluslararası tehdit ve risklerin artmasına bağlı olarak uygulamada etkinliği, koordinasyonu, uluslararası işbirliğini ve cezai yaptırımları da içerecek şekilde yeni bir mevzuat düzenlemesi zorunlu olmuştur. Bu çerçevede amaçlanan düzenleme ile kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesini temin etmek için etkili, caydırıcı ve orantılı adli ve idari yaptırımlar kabul edilmekte olup, bu konudaki BMGK kararlarına uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Uluslararası barış ve güvenliği korumakla görevli Birleşmiş Milletler, terörizmin finansmanı ile ilgili uluslararası anlaşmaların yanı sıra Birleşmiş Milletler Şartı uyarınca terörizmin finansmanının engellenmesine ilişkin olarak ortak tedbir ve yaptırımları belirleme yetkisi çerçevesinde, Güvenlik Konseyi kararları almıştır. Bu kararlar terörizmin finansmanı ile ilgili olup, genellikle bazı terör örgütlerini ve bu örgütlerle bağlantılı olan kişi ve kuruluşların malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin düzenlemeleri içermekte ve bu konuda devletleri işbirliğine davet etmektedir. Bunlardan en önemlileri BMGK'nın 1267 (1999) ve müteakip nitelikteki 1988 (2011), 1989 (2011), 2253 (2015) sayılı kararları ile 1373 (2001) sayılı karardır.

Suç ve suçlulukla etkin mücadelenin bir yönü olarak suçun malî boyutuyla mücadele, geçtiğimiz yüzyılda kazandığı önem ile birlikte Ülkemizde de bir ceza politikası önceliği olarak benimsenmektedir. Mali suçlar, sosyal, siyasal ve ekonomik düzene karşı yıkıcı etkileri nedeniyle bilhassa suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının tespiti ve bağlantılı suç ağlarının ortaya çıkarılması bakımından önem taşımaktadır.

Ülkemizin taraf olduğu, 1999 tarihli Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin uygulanması ve Sözleşme hükümlerine uyumun sağlanması ile BMGK'nın 1267 (1999) ve müteakip kararları ile 1373 (2001) sayılı Kararlarındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kabul edilmiştir. Söz konusu Kanun günümüze kadar terörizmin finansmanı ile mücadelede Ülkemizde etkin bir şekilde uygulanmış ve geline aşamada bu suçlarla mücadelede uluslararası işbirliğinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Türkiye, farklı terör örgütleri ve terörizmin farklı biçimleriyle yıllardır mücadele etmektedir. Uzun yıllardır verilen bu mücadeleden çıkarılan temel derslerden biri, bahsedildiği üzere terörizmin finansmanı ile mücadelede uluslararası düzeyde somut işbirliği olduğundan, uluslararası toplumun terör tehdidine karşı farkındalığını artırma çabalarında Ülkemiz her zaman ön planda olmuş ve terörle

mücadelede daha etkin mekanizmaların oluşturulmasını teminen, gerek ikili, gerek çeşitli uluslararası platformlarda ciddi çaba göstermiştir. Bu bağlamda Teklif konusu başlıklardan en önemlilerinden birini, BMGK'nın 1373 (2001) sayılı Kararı ve FATF'ın 6 numaralı Tavsiyesi ile uyum için terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulması mekanizması oluşturmaktadır.

Doktrinde "Hedeflenen Mali Yaptırımlar", "Akıllı Yaptırımlar" ve benzeri ifadelerle nitelendirilen ve BMGK'nın 1267 (1999) ve müteakip Kararları ve 1373 (2001) sayılı Kararına konu yaptırımlar rejimi uyarınca, terör ve terörizmin finansmanı ile bağlantılı kişi, kuruluş veya organizasyonların malvarlıklarının ülkelerce dondurulması öngörülmektedir.

Bu bağlamda, BMGK'nın 1267 ve müteakip Kararları, anılan kararlarda belirtilen terörle iltisaklı gruplarla bağlantılı olmaları nedeniyle, yine BMGK tarafından oluşturulan Yaptırım Komitelerince listelenenlerin malvarlıklarının ülkelere gecikmeksizin dondurulmasını öngörmektedir. Ulusal mevzuatımız bakımından, BMGK'nın Yaptırım Komitelerince listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye'deki malvarlıklarının dondurulması 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca mümkündür.

Öte yandan, BMGK'nın 1373 (2001) sayılı Kararı, terör ve terörizmin finansmanı ile bağlantılı kişi, kuruluş veya organizasyonların malvarlıklarının dondurulmasının yabancı devletlerden talep edilebilmesini veya diğer devletlerin talebi üzerine söz konusu malvarlıklarının dondurulabilmesini gerektirmektedir. Anılan Kararın gereği olarak, yabancı devletlerce belirlenen terör ve terörizmin finansmanı ile bağlantılı kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye'deki malvarlıklarının dondurulması 6415 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca mümkündür. Keza, Ülkemizin yabancı devletlerden malvarlığı dondurma talebinde bulunulabileceği de 7 nci maddede hüküm altına alınmıştır.

Son olarak, BMGK'nın 1373 (2001) sayılı Kararı, terör ve terörizmin finansmanı ile bağlantılı kişi, kuruluş veya organizasyonların malvarlıklarının ülkelere re'sen dondurulabilmesini de öngörmektedir.

Bu bağlamda, bahse konu malvarlığı dondurma mekanizması konusunda karar vermeye yetkili mercii bakımından karşılaştırmalı hukukta yapılan incelemede Almanya'da Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığınca, Fransa'da Ekonomi ve İçişleri Bakanlarınca müştereken, Kanada'da Monarşi kurallarına göre atanan Konsey Valisi kararı ile söz konusu malvarlığı dondurma kararının alındığı anlaşılmaktadır. Teklifte uluslararası uygulamalardan faydalanılarak, 6415 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yapılan değişiklik ile BMGK'nın 1373 (2001) sayılı Kararı ve FATF'ın 6 numaralı Tavsiyesi ile uyum sağlamak amacıyla malvarlığı dondurma mekanizması ihdas edilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan Teklifte Ülkemizin suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kabiliyetini arttırmak ve bu anlamda adli araçların etkin kullanımı amacıyla, 6415 sayılı Kanun başta olmak üzere ilgili diğer Kanunlarda değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

Yine Teklifte, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılmak suretiyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele süreciyle bağlantılı olarak, anılan Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerle aykırılığın önlenmesi amacıyla orantılı, etkili ve caydırıcı cezaların verilmesi ve yaptırımların uygulanması öngörülmektedir.

Diğer yandan, halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin yalnızca zilyetliğin devredilmesi suretiyle aktarılabilmesi durumu suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçları açısından önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Belirtilen nedenlerle 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda değişiklik yapılarak

halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin sahiplik bilgisinin takip edilebilmesi amacıyla bildirim yükümlülüğü getirilmesi ve pay sahiplerinin Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdinde kayıt altına alınması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 23/6/1983 tarihli ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu ile 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununda değişiklikler yapılarak, denetimlerin artırılmasına ve idari yaptırımların daha etkili uygulanabilmesine yönelik hükümler düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Kanun Teklifinin amaç, kapsam ve tanımları belirlenmektedir. Bu çerçevede BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanmasına yönelik usul ve esasların düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Madde 2- Maddeyle, BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanını önlemek amacıyla BM Şartının VII. Bölümü çerçevesinde aldığı kararlar ve FATF'ın tavsiyeleri doğrultusunda yasaklanan eylem ve faaliyetler sıralanmaktadır.

Bu çerçevede, BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik aldığı kararlar kapsamında, bu kararlarda ve ekli listelerde yer alan kişi ve kuruluşların yararına fon toplanması ve sağlanması yasaklanmakta, ayrıca bu kişi ve kuruluşlarca doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilenlerin yanı sıra, bunların adına veya hesabına hareket eden kişi ve kuruluşlara da her türlü fon toplanması veya sağlanması yasaklanarak, bu kişi ve kuruluşların BMGK kararlarına aykırı olarak fon elde etmelerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddeyle, belirli BMGK kararlarıyla yasaklanan nükleer, balistik füze programları veya diğer faaliyetlerle ilgili olarak organizasyonlara veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen veya bunların adına veya hesabına hareket eden kişi ve kuruluşlara veya bunların yararına fon toplanması da yasaklanmaktadır.

Maddeyle ayrıca, BMGK'nın söz konusu kararlarının kapsamına bağlı olarak, bu kararlarda veya ekli listelerde yer alan kişi, kuruluş ve organizasyonların Türkiye'de temsilcilik açması, faaliyette bulunmaları, bu faaliyetlerin gerçek veya tüzel kişiler aracılığıyla yürütülmesi, bankaların şube veya temsilcilik açması ya da iş ortaklığına girmesi, bankalarla iş ortaklığı kurulması, sermaye ortaklığına gidilmesi veya muhabir banka ilişkisi tesis edilmesi yasaklanmaktadır. Yine BMGK tarafından izin verilen haller dışında, BMGK kararlarında ve eklerinde belirtilen malzeme ve ekipmanın BMGK kararlarına konu ülkelere ihraç edilmesi, bu ülkelerden ithal edilmesi ile Türkiye'den transit geçişi ve teknoloji transferinin yanı sıra bu ülkelerin nükleer faaliyetlerine veya nükleer silah sistemlerinin geliştirilmesine katkı sağlanması veya destek verilmesi de yasaklanmaktadır.

Madde 3- Bu maddeyle, BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarına konu olan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıkları ile BMGK tarafından listelenen deniz ulaşım araçlarının dondurulmasında takip edilecek usul ve esaslar belirlenmektedir.

Madde 4- Maddeyle, BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarının uygulanması kapsamında denetim ve işbirliğinin sağlanması amacıyla Denetim ve İşbirliği Komisyonu kurulmakta ve söz konusu Komisyonun görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmektedir.

Madde 5- Maddeyle, 2 nci maddede belirtilen yasaklara aykırı hareket edilmesi ile 3 üncü maddede belirtilen malvarlığının dondurulması kararlarının yerine getirilmemesi veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösterilmesi suç olarak düzenlenmektedir. Söz konusu suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde daha ağır ceza verilebilecektir.

Maddede ayrıca idari yaptırımlar da düzenlenmektedir.

Madde 6- Madde ile Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelik çıkarılacağı düzenlenmektedir.

Madde 7- Maddeyle, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 6 ncı maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında, internet ortamında izinsiz yardım toplanmasının engellenmesi ile toplumda var olan yardımlaşma duygusunun istismar edilmesinin önlenmesi amacıyla valilik veya İçişleri Bakanlığının talebi üzerine hâkim kararıyla internet ortamında izinsiz yardım toplama faaliyetlerine ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi kararı verilebilmesine imkan tanınmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, 2860 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında gerekli tedbirlerin alınması ve Ülkemizden yurtdışına yapılacak yardımlara ilişkin mevzuat boşluğunun giderilmesini teminen düzenleme yapılarak, yardımların usul ve esaslarının yönetmelikte belirlenmesine imkan verilmektedir.

Madde 9- Maddeyle, 2860 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilmek suretiyle, denetimlerin daha etkin yapılabilmesini sağlamak amacıyla yardım toplama faaliyetinin denetiminde görevlendirilenlerin ve bu faaliyetlere izin veren makamların yapılan denetim ve incelemeyle sınırlı olmak üzere, yardım toplama faaliyetiyle ilgili olanlardan, kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, 2860 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi değiştirilmek suretiyle, caydırıcılığın sağlanması için idari para cezalarının miktarı artırılarak bu yolla suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarıyla etkin mücadele amaçlanmaktadır. Ayrıca idari yaptırım uygulama yetkisi yeniden belirlenmektedir.

Bu kapsamda, izin verilen yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplanması, izinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanların uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmaması, belirlenecek usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapılması ve denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlarca talep edilen bilgi ve belgeyi verme yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi fiilleri de idari yaptırıma tabi tutulmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 1 inci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, merkezi yurtdışında olup Ülkemizde faaliyette bulunan vakıfların da yabancı dernekler gibi Kanun kapsamına alınarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 12- Maddeyle, 5253 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklemek suretiyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının engellemesi ve çağımızın en büyük problemlerinden birisi olan uyuşturucu ile mücadele kapsamında Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya affa uğramış olsa bile fıkra da belirtilen suçlardan ceza almış olanların derneklerin genel kurul dışındaki organlarında görev alamayacaklarına ve seçildikten sonra bu suçlardan mahkûm olmaları halinde ise görevlerinin sona ereceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, derneklerin denetimlerinin periyodik yapılmasını teminen, yapılacak risk değerlendirmelerine göre denetimlerin üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl ve kamu personeli eliyle yapılması öngörülmektedir. Ayrıca, denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeler kurum ve kuruluşlardan istenebilecek ve denetim sırasında gerek duyulması halinde bilirkişi görevlendirilebilecektir.

Madde 14- Maddeyle, 5253 sayılı Kanunun 21 inci maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, dernekler tarafından yurt dışına yapılacak yardımların şeffaf ve hesap verilebilir şekilde yürütülmesi, ayrıca suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında gerekli tedbirlerin alınması amacıyla, bildirim esasına dayalı olmak üzere Ülkemizden yurtdışına yapılacak olan yardımlara ilişkin olarak düzenleme yapılmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, 5253 sayılı Kanuna eklenen 30/A maddesinin birinci fıkrasıyla, kar amacı gütmeyen kuruluşların terörizmin finansmanı amacıyla kullanılmasını engellemek için bu kuruluşlar adına hareket eden kişilerce yapılan ihlallere yönelik etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar uygulanmasını teminen derneğin genel kurulu dışındaki organlarında görevli olanlar veya ilgili personel hakkında dernek faaliyeti çerçevesinde işlenen ve maddede sayılan suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde bu kişiler veya bu kişilerin görev yaptığı organların geçici bir tedbir olarak İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilmesine imkan tanınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, birinci fıkrada belirtilen tedbirin yeterli olmaması ve gecikmesinde sakınca bulunması durumunda İçişleri Bakanına, derhal mahkemeye başvurma şartıyla derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyma yetkisi tanınmaktadır. Ayrıca, ilgililere faaliyetten geçici alıkoyma kararının kaldırılmasını her zaman mahkemeden talep edebilme imkanı getirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılan organların ve bu organların üyelerinin yerine atama yapılması hususu düzenlenmektedir.

Madde 16- Maddeyle, 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, dernekler üzerinden suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarıyla daha etkin mücadele için idari yaptırımlar yeniden düzenlenmekte ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla yaptırım miktarı artırılmaktadır.

Madde 17- Maddeyle, 5253 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, Kanun hükümlerinin, yurt dışında bulunan tüm sivil toplum kuruluşlarının Türkiye’de yapacakları faaliyetlere de uygulanabilmesi sağlanmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 123 üncü maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar bakımından muhafaza altına alınan ya da elkonulan malvarlığı değerlerinin kıymetinin tespit edilmesi sağlanmaktadır.

Madde 19- Maddeyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, maddede sayılan suçların bir özel hukuk tüzel kişininin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte tüzel kişininin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, tüzel kişininin yararına olarak işlenmesi halinde tüzel kişi hakkında idari para cezası yaptırımı uygulanması sonucunu doğuran suçlar arasına uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu da eklenmekte ve terörizmin finansmanı suçu bakımından uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla, bir tüzel kişininin yararına birinci fıkrada sayılan suçların işlenmesi durumunda, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için suçu işleyen kişi hakkında yürütülen soruşturma veya kovuşturmanın tamamlanmasının beklenmeyeceği düzenlenmektedir.

Madde 20- Maddeyle, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik yapılarak, “yükümlü” tanımının kapsamına serbest avukatlar da dâhil edilmektedir. Bu değişikliklerle serbest avukatların, savunma haklarına halel getirilmeksizin, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere, noterler dahil diğer yükümlülerin de tabi olduğu ve 5549 sayılı Kanun ile bu Kanuna dayanılarak çıkartılan ikincil düzenlemelerde belirtilen kimlik tespiti, gerçek faydalanıcının tanınması, müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi gibi müşterinin tanınmasına ilişkin yükümlülükleri, şüpheli işlem bildirimini, bilgi ve belge verme, muhafaza ve ibraz yükümlülüklerini yerine getirmeleri öngörülmektedir.

Yine 5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik yapılarak, Kanunun 5 inci maddesi kapsamında yeni yükümlülükler getirilen “finansal grup”lara ilişkin düzenleme ile uyumlu olması açısından, (h) bendinde “finansal grup” tanımı yapılmaktadır.

Madde 21- Maddeyle, 5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan düzenlemeyle “kimlik tespiti” ibaresi “müşterinin tanınması” ibaresi ile değiştirilmektedir. Bu değişikliklerle yükümlülerin, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek, kimlik tespit edilirken alınan bilgilerin teyidinde esas belgelerin gerçekliğini kontrol etmek, karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul, hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, müşterileri tarafından gerçekleştirilen işlemlerin, müşterinin mali durumu ile uyumlu olup olmadığını izlemek gibi müşterinin tanınmasına ilişkin gerekli tedbirleri almaları sağlanmaktadır.

Madde 22- Maddeyle, 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılarak, 2 nci maddede tanımlanan “finansal grup” düzenlemesine bağlı olarak yükümlülerin finansal grup seviyesinde uyum programı oluşturmaları, uyum programının kapsamı içerisinde yer alan risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile iç denetim faaliyetlerinin etkili bir şekilde oluşturulması ve doğal olarak uyum programının etkili bir şekilde uygulanması öngörülmektedir. Bu amaca matuf olmak üzere, grup içinde yer alan kuruluşlar nezdinde tutulan müşterinin kimliğinin tespit edilmesine, hesaplarına ve işlemlerine ilişkin bilgilerin grup seviyesinde oluşturulacak uyum programı çalışmalarında kullanılmak amacıyla grup içinde yer alan kuruluşlar arasında paylaşılabilmesi öngörülmektedir. Böylelikle finansal grup içerisinde bulunan yükümlülerin suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarıyla daha etkin mücadele etmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 23- Maddeyle, 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi değiştirilerek, bu Kanunda yer alan yükümlülüklerin ihlali bakımından caydırıcılığın sağlanması amacıyla idari para cezaları artırılmakta ve bazı yeni tedbirler öngörülmektedir.

Düzenlemeyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarıyla mücadele kapsamında getirilen yükümlülüklerin ihlal edilmesi durumunda daha etkili ve caydırıcı cezaların verilmesi ve yaptırımların uygulanması sağlanmaktadır. Düzenlemeyle ayrıca, idari para cezası için öngörülen zamanaşımı süresi, Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen muhafaza ve ibraz süresine uygun olarak artırılmaktadır.

Madde 24- Maddeyle, 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılması ve maddeye yeni bir fıkra eklenmesi suretiyle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçlarında uygulanan bazı koruma tedbirleri bakımından düzenleme yapılmaktadır.

Madde 25- Maddeyle, 5549 sayılı Kanunun 19/A maddesine yeni bir fıkra eklenerek, askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar idari para cezası verilmesi ve bu cezanın elli bin Türk Lirasından az

olamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçlarıyla mücadele sürecinde caydırıcılığın sağlanması amacıyla söz konusu hüküm getirilmektedir. Ayrıca, yetki devrine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına cümle eklenmektedir. Şirketler ihtiyari olarak pay defterini, şirketin muhasebesi ile ilgili olan defterler gibi istedikleri takdirde elektronik ortamda tutabilmektedir. Yapılan düzenlemede pay defterinin kaybolması, mükerrer pay defteri tutulması gibi uygulamada karşılaşılan sorunların önüne geçilmesi, hisse devirleri kayıt altına alınarak ortaklık ve buna bağlı hakların korunması, şirketler topluluğunda hakim ve bağlı ortakların kolay tespitine imkan tanınması, gerçek ortaklık yapısının sağlıklı bir şekilde ortaya konulması amaçlanarak Ticaret Bakanlığına pay defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılma yetkisi verilmektedir. Diğer taraftan, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin kaybolması durumunda şirketler tarafından yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi ve çift defter tutulmasının önlenmesi amacıyla Ticaret Bakanlığına bu defterlerin de elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılma yetkisi verilmektedir. Bakanlık bu yetkisini şirketlerin türü ve faaliyet alanları gibi belirleyeceği esaslara göre kullanabilecektir.

Madde 27- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 415 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Kanunun 417 nci maddesinde yapılan değişiklikle hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan alınacak pay sahipleri çizelgesine göre genel kurul toplantılarına katılmaları usulü kabul edildiğinden maddenin üçüncü fıkrası bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 28- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 417 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Kanunun 486 ve 489 uncu maddelerinde yapılan değişikliklerle hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasında ve devrinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirim yükümlülüğü getirilmektedir. Bu değişikliklere uyum sağlanması amacıyla maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetleri bakımından yönetim kurulunun pay sahipleri çizelgesini Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı listeye göre düzenlemesi hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda maddenin ikinci fıkrasında uyum düzenlemesi yapılarak hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından giriş kartı alma usulü kaldırılmaktadır.

Diğer taraftan maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, halka açık olmayan anonim şirketlerde pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esaslarını belirleme hususunda Ticaret Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 29- Maddeyle, 6102 sayılı Kanununun 426 ncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ibareyle Teklifte Kanunun 486 ve 489 uncu maddelerinde yapılan değişikliklere uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 30- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 486 ncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümleyle, yönetim kurulunun, hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri, senetleri pay sahiplerine dağıtmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmesi düzenlenmektedir.

Madde 31- Maddeyle, 6102 sayılı 489 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, kayden izlenmeyen hamiline yazılı pay senetlerinin devrinde, devrin şirket ve üçüncü kişiler nezdinde hüküm ifade etmesi için pay senedini devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulması zorunluluğu getirilmektedir. Hamiline yazılı pay senedini devralan tarafından gerekli bildirimde bulunulmazsa, devralan bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapıncaya kadar kullanamayacaktır.

İkinci fıkrayla, hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesiyle ilgili tereddütleri gidermek amacıyla bildirim tarihi belirlenmektedir. Böylelikle pay senedine bağlı hakların ileri sürülmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınacaktır.

Üçüncü fıkrayla, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtların yetkili kılınmış mercilerle paylaşılacağı düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkrayla, hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasların ve bu kayıtlarla ilgili verilecek hizmet kapsamında alınacak ücretin Ticaret Bakanlığınca bir tebliğ ile belirleneceği düzenlenmektedir.

Madde 32- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 562 nci maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Hükümle, hamiline yazılı pay senedi çıkararak anonim şirketlerde, hamiline yazılı pay sahipliğine ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmeyen şirketler ile hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahipleri hakkında uygulanacak idari yaptırım düzenlenmektedir.

Madde 33- Maddeyle, 6102 sayılı Kanuna geçici 14 üncü madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, Kanunun 486 ve 489 uncu maddelerde yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin geçiş hükmü kabul edilmektedir.

Madde 34- Maddeyle, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde yer alan "malvarlığı" tanımı uluslararası alanda kabul görmüş tanımlar ile uyumlu hale getirilmektedir.

Madde 35- Maddeyle, 6415 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, terörizmin finansmanı suçunun terör örgütünü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından gerçekleştirilmesi halinde failler hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları uyarınca verilecek cezanın üçte birine kadar artırılması sağlanmaktadır. Belirtilmelidir ki, her somut olayda Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesi göz önünde bulundurularak bu artırım oranı belirlenecektir.

Ayrıca, maddeye eklenen yeni bir hükümle, terörizmin finansmanı suçu bakımından kontrollü teslimat koruma tedbirinin uygulanabilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 36- 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişiklikle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararlarının icrası bakımından gerekli olan bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi bu kararlardan sonra bu terör örgütleriyle ilgili olarak yeni kararlar verdiğiinden söz konusu kararların da icrasını sağlayacak uyum düzenlemeleri yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Madde 37- Maddeyle, 6415 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde değişiklik yapılarak, terörizmin finansmanı ile daha etkin mücadele edilebilmesi bakımından bu Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddesindeki fiilleri gerçekleştirenlerin Türkiye'de bulunan malvarlıklarının da dondurulabilmesine imkân tanınmaktadır. Düzenleme yapılırken Anayasanın 35 inci maddesindeki mülkiyet hakkına ilişkin güvenceler dikkate alınarak bu konuda verilecek kararlar bakımından idari ve yargısal başvuru yolları açıkça düzenlenmektedir.

Madde 38- Teklifte, 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Madde 39- Teklifte, 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla söz konusu Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Madde 40- Maddeyle, 6415 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bulunup bulunmadığını,” ibaresinin madde metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 41- Maddeyle 6415 sayılı Kanunun 15 inci maddesine eklenen ikinci fıkrayla, 6415 sayılı Kanunun 5 ilâ 7 nci maddeleri uyarınca hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişiler bakımından yeni bir suç ihdas edilmektedir.

Ayrıca, maddenin mevcut ikinci fıkrası, üçüncü fıkra olarak yeniden düzenlenmekte ve idari para cezasının miktarı terörizmin finansmanıya daha etkin mücadele edilebilmesi bakımından artırılmaktadır.

Geçici Madde 1- Maddeyle, BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarına dayanılarak yetkili kurullar tarafından daha önce verilen kararların uygulanmasına devam edileceği hükmü getirilmektedir. Dolayısıyla bunlar bakımından yeni bir karar alınmasına gerek olmayacaktır.

Yasaklama kararlarının yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından uygulanması ve nihai listelerin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının internet sitelerinde ilan edilmesi başta olmak üzere BMGK kararlarının yerine getirilmesine ilişkin daha önce verilen kararlar bakımından da bu Kanun hükümleri uygulanacaktır.

Madde 42- Yürürlük maddesidir.

Madde 43- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No: 2/3261

Karar No: 12

21/12/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve 43 Milletvekilinin; Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3261)” 16/12/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da İçişleri ile Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanı Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 18/12/2020 ve 19/12/2020 tarihli toplantılarında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Yargıtay, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Türkiye Barolar Birliği ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İhtüdüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Balıkesir Milletvekili Belgin Uygur, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ile İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya özel sözcü seçilmişlerdir.

Komisyon, Anayasa aykırılık iddialarını değerlendirmiş, Anayasa’ya aykırılık iddialarını oylamış ve Teklif’in Anayasa’ya aykırılık teşkil etmediği neticesine ulaşmıştır.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Ülkemiz bugüne kadar daha güvenli bir dünya için uluslararası toplumla iş birliği hâlinde terörizmin finansmanının ve silahların yayılmasının önlenmesi ve benzeri konularda atılması gereken adımlar noktasında yoğun bir gayret ortaya koymuştur. Ülkemizin FETÖ, PKK ve diğer pek çok terör örgütü ile uzun yıllardır gerçekleştirdiği mücadele, terörle mücadelede başarılı olmanın uluslararası düzeyde bir iş birliğini gerektirdiğini, finansman ve insan kaynağının ise terör örgütlerinin mevcudiyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli en temel unsurlar olduğunu açıkça göstermiştir. Bugüne kadar Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararlarına istinaden kitle imha silahları ile mücadele kapsamında çeşitli Başbakanlık genelgeleri ve Bakanlar Kurulu kararları çıkarılmakla birlikte günümüzde anılan silahlara ilişkin artan uluslararası tehdit ve riskler, uluslararası iş birliği ile etkili, orantılı ve caydırıcı idari yaptırımları içeren bir düzenleme yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Müzakeresi yapılan Teklif, öz itibarıyla kitle imha silahlarının yayılmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla matuf, BMGK kararlarıyla uyumlu bir düzenlemedir.

Başbakanlık genelgeleri ve Bakanlar Kurulu kararlarının yanı sıra, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçları ile kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına karşı uluslararası düzeyde mücadele standartlarının tespiti ve uygulanmasını sağlamak amacıyla oluşturulan ve Ülkemizin de üyesi olduğu Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-“FATF”)’nın tavsiye kararlarını yerine getirmek amacıyla 2006 yılında 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 2013 yılında ise 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe konmuştur. FATF’nin Ülkemize ilişkin değerlendirme süreci 2019 yılı ekim ayında tamamlanmış ve raporda kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele konusunda BMGK kararları ve ilgili FATF tavsiyeleri ile uyumun sağlanması, terörizmin finansmanı ve aklama suçları ile mücadelede yasal ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bugüne kadar ki süreç içinde, hem denetim raporlarına itiraz hem de düzenlemenin hazırlık aşamasında çok sayıda Bakanlıktan yönetici ve uzman yoğun, titiz ve

koordineli bir ekip çalışması gerçekleştirmiştir. Getirilen düzenleme bu çalışmaların neticesi olup ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı, alelacele yapılmış bir düzenleme olduğu yönündeki eleştiriler yerinde değildir. Öte yandan çalışma şartları bakımından sürecin pandemi koşullarından etkilendiği de dikkate alınmalıdır.

Teknolojide yaşanan gelişmeler ve terörün finansmanı ve suçtan elde edilen mal varlıklarının aklanmasına ilişkin eylemlerin ulaşılmış olduğu seviye neticesinde FATF raporunda, finansal olmayan belirli iş ve mesleklerin finansal kuruluşlarla aynı kayıt tutma yükümlülüklerine uyması gerektiği ancak avukatlara yer verilmemesi nedeniyle kapsamla standardın karşılanması ile ilgili bir sorunun mevcut olduğu ve avukatların genel olarak kara parayı aklama ve terörizmin finansmanı suçlarını yaptığı bazı işlemlerde bilme olanaklarının bulunmadığı ifade edilmiştir. Yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Fransa kararında avukatların savunma hakkının, özellikle toplumun üstün yararı ilkesiyle birlikte değerlendirildiğinde belli sınırlarının olması gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla getirilen düzenleme suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında FATF kararıyla uyumlu, noterlerin de bugüne kadar içinde bulunduğu bir düzenlemedir. Düzenlemeyle, Avukatlık Kanununun 35'inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında mutlak savunma haklarına bir hâle getirilmesi söz konusu değildir. Diğer yandan düzenlemede geçen "müşteri" ibareleri hâlihazırda tedbirler yönetmeliğinde de yer alan, uluslar arası terminolojinin yansımasıdır.

İçişleri Bakanına derneklere ilişkin olarak verilen idari tedbir yetkisinin sınırı, 6415 sayılı Kanun kapsamında yer alan suçlar, Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu/uyarıcı madde imal ve ticareti veya mal varlığı değerlerini aklama suçlarından soruşturma başlatılması şeklinde sıkı şekil şartlarıyla net biçimde düzenlemede belirlenmiştir. Aynı yetkiler mukayeseli hukuk örneklerinde de mevcuttur. Diğer taraftan FATF, yetkili makamların kâr amacı gütmeyen kuruluşların/bunların adına hareket edenlerin ihlallerine karşın etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar uygulayabilmelerini talep etmektedir. Düzenlemedeki temel amaç, derneklerin sadece tüzüklerinde yer alan amaçlar kapsamında faaliyetlerini yürütmeleridir; ifade edildiği şekliyle örgütlenme özgürlüğüne ilişkin bir kısıtlama söz konusu değildir. Öte yandan yardım toplamaya ilişkin getirilen düzenlemeler yardımlaşma duygusunun istismar edilmesinin önlenmesi amacını taşımakta ve internet ortamında izinsiz yardım toplama faaliyetinin gerçekleştiği durumlarda içeriğe ilişkin erişimin engellenmesi kararı verilmesi hâkim kararına bırakılmaktadır.

Halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devri yalnızca zilyetliğin devredilmesi yoluyla mümkün olabilmektedir. Bu durum terörizmin finansmanı ve suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçları açısından ciddi riskleri bünyesinde barındırmaktadır. Hamiline yazılı hisse senetlerinin kara parayı aklama ve terörizmin finansmanı amacıyla kötüye kullanılmasının önüne geçmek amacıyla borsada işlem görmeyen şirketlerde hamiline yazılı hisse senetlerinin sahiplerinin kaydedilmesine yönelik bir mekanizmaya olan ihtiyaç FATF raporunda da vurgulanmıştır. Mukayeseli hukukta ise birçok ülkede hamile yazılı pay senedi uygulaması yasaklanmış ya da hamile yazılı pay senetlerinin bir şirket veya kamu kuruluşuna rapor edilmesi yükümlülüğü getirilmiştir. Yapılmak istenen, hamiline yazılı pay senetlerinin kötüye kullanımını önlemek amacıyla sahiplik bilgisinin takibinin sağlanabilmesi için pay sahiplerinin Merkezi Kayıt Kuruluşu'nda kayıt altına alınmasından ibarettir. Kayıt altına alınmamış olması genel kurula katılım ve sermaye artırımından yararlanma gibi birtakım haklardan yararlanamama sonucunu ortaya çıkarsa da, burada kurucu unsur yok edilmemekte, zilyetlikle devir konusunda bir engel bulunmamaktadır. Getirilen düzenleme FATF raporu ve mukayeseli hukuk örnekleriyle uyum içerisindedir.

Kitle imha silahları konusu nitelikli ve özel bir alanı oluşturmakta ve bu alanda suç oluşturan işlemlerin içinde bir kişi de bulunabileceği gibi çok büyük tüzel kişilikler de yer alabilmektedirler.

Bireysel mahiyet veya nitelikli hâl arz etmesine göre Denetim ve İşbirliği Komisyonu cezayı belirleyecektir. Genel anlamda Teklifte yer alan etkililik, caydırıcılık ve orantılılık temelindeki adli ve idari yaptırımlarla, kitle imha silahlarının yayılmasının ve terörizmin finansmanının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemizdeki dernek sayısı dikkate alındığında şu anki kadro yapısıyla gerekli denetimlerin etkin bir şekilde yapılabilmesi mümkün görünmemektedir. Bu nedenle Ticaret Bakanlığı uzmanları, Maliye Bakanlığı uzmanları gibi teftişe ve denetime yatkın memurlar da gerekli takip ve denetimlerin yapılabilmesi amacıyla görevlendirilebileceklerdir. Görevlendirilecek kamu görevlilerine ilişkin eğitim ve diğer hususlar yönetmelikte düzenlenecektir.

Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemlerin askıya alınmasında yetki Hazine ve Maliye Bakanındadır ve mevcut yetkisi kaldırılmamaktadır. Terörizmin finansmanı ve mal varlığını aklama suçlarıyla ilgili çok hızlı hareket edilmesi gerektiğinden ve de süre kısıtı bulunduğundan, işlemlerin daha hızlı ve koordinasyon içerisinde yürütülmesi amacıyla Bakan, örneğin bir Bakan Yardımcısına veya Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanına bu yetkisini devredebilecektir.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi ve terörizmin finansmanı ile mücadele edilmesinin gerekliliği konusunda elbette bir kuşku bulunmamaktadır. Teklifte kısmen bu noktada olumlu hususlar da yer almaktadır. Ancak böylesine önemli düzenlemeler yapılırken ilgili taraflarla görüş alışverişinin yapılmaması, akabinde ise süre koşullarına dahi uyulmaksızın aceleci bir anlayışla gündeme taşınarak yeterli inceleme ve görüş alma imkânı tanınmadan kanun yapma süreçlerinden geçirilmeye çalışılması, düzenleme kalitesi bakımından ciddi anlamda sorunlara yol açmaktadır.

Mali Eylem Görev Gücü'ne üyelik tarihimiz ile tavsiye ve etkinlik kriterleri son zamanların konusu değildir; uzun zaman öncesine dayanmaktadır. Hâl böyle iken aradan geçen uzun zaman diliminde niçin bugüne kadar gerekli düzenlemelerin yapılmadığı ve sürekli bir yaptırım tehlikesine ilişkin sürenin son günlerinde alelacele düzenlemeler yapma yoluna gidildiği sorgulanmalıdır.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı başta olmak üzere güncel, ivedilikle düzenleme yapılması gereken birçok konu var iken hukuk reformunun dillendirildiği ortamda gelen Teklif, terörün finansmanı ile mücadele, kara paranın aklanmasını engelleme ve buna benzer adlar altında, hukuki öngörülebilirlik ilkesinin gereklerini taşımayan, muğlak ifadeler içeren, sivil toplum faaliyetleri açısından örgütlenme özgürlüğü başta olmak üzere hak ve özgürlüklerin özüne zarar veren, hukuk devleti ilkesini göz ardı eden, kanun yapım tekniğine aykırı bir torba yasa düzenlemesidir. Bu yönleriyle Teklif; Anayasanın hukuk devleti ilkesinin yer aldığı 2, "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10, "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması" başlıklı 13, "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20, "Düşünce ve kanaat hürriyeti" başlıklı 25, "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlıklı 26, "Dernek kurma hürriyeti" başlıklı 33, "Mülkiyet hakkı" başlıklı 35, " Hak arama hürriyeti" başlıklı 36, "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38'inci ve diğer birçok hükmüne aykırı düzenlemeleri içermektedir.

FATF'nin Türkiye'nin uyumsuz olarak gösterildiği tavsiye kararlarından en önemlilerinden bir tanesi "Siyasi nüfuz sahibi kişiler" başlıklı 12'nci maddesidir. Maddede yerli ve yabancı siyasi nüfuz sahibi kişiler ile yakınları tarafından gerçekleştirilen işlemlere ilişkin fon ve mal varlıklarının takip edilmesi konusundaki tavsiyeye uyulmadığı tespiti yapılmıştır. Ancak bugüne kadar konuya ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu durum ülkemizde siyasi nüfuz sahibi kişiler ile bunlarla bağlantılı kişilerin yolsuzluk olaylarının ekonomik sistem içerisinde aklanmasını kolaylaştırmaktadır. Konuya dair düzenleme yapılmaması durumunda Türkiye'nin gri listeye girmesi ihtimali devam edecektir. 12 numaralı tavsiye kararının gerektirdiği düzenlemeler metne dâhil edilmelidir.

5549 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle “yükümlü” tanımının kapsamına, daha önce yapılan benzer bir düzenlemeye ilişkin Danıştay tarafından verilen iptal kararı da olmasına rağmen serbest avukatların dâhil edilmesi ve avukatlara kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimini, bilgi ve belge verme ve buna benzer yükümlülükler getirilmesi, açıkça savunma hakkının özünü ortadan kaldıran, adeta avukatları ihbarcı durumuna düşüren ve de Avukatlık Kanununun 36’ncı maddesinde yer alan ve tanıklıktan çekilme imkânını dahi sağlayan sır saklama yükümlülüğünü ortadan kaldıran bir düzenlemedir. Diğer yandan avukatlık mesleği bir kamu hizmetidir ve müvekkil ile avukatın, müşteri-hizmet veren ilişkisinden farklı olarak birbirlerine karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Avukatların, adaletin tesisi için görev ifa ettikleri dikkate alındığında menfaat ilişkisini akla getirir mahiyette “müşteri” ibaresinin kullanılması yerinde değildir. Bu nedenle anılan düzenlemeler metinden çıkarılmalıdır.

Düzenlemeyle kesinleşmiş bir yargı veya kovuşturma kararı bulunmaksızın suça bulaştığı iddiasıyla haklarında soruşturma başlatılan dernek organlarında görev yapan kişiler veya bu kişilerin görev yaptığı organlar hakkında İçişleri Bakanına görevden uzaklaştırma ve hatta devamında “belirtilen tedbirlerin yeterli olmaması” gibi muğlak bir gerekçeyle geçici olarak derneği faaliyetten alıkoyma yetkisi verilmektedir. Bu yetkilerin kullanılması için ise derneğin organlarında görevli olan ya da ilgili bir personel hakkında soruşturma başlatılması yeterli olacaktır. Siyasi mülahazalarla kullanılacak, lekelenme ve örgütlenme hakkını ihlal eder şekilde idarenin, kişilerin hak ve hürriyetleri üzerinde bu denli yetkilendirildiği düzenleme açıkça Anayasaya aykırıdır.

Sadece valilik veya İçişleri Bakanlığının tek taraflı başvurusuna istinaden, duruşma yapmaksızın internet ortamında toplanan yardımlara ilişkin erişimin engellenmesi kararı verilebilecek olması adil yargılanma hakkının açık bir ihlalidir.

Hamiline yazılı pay senetleri devri için tek koşul zilyetliğin devri iken, buna ilaveten kurucu bir unsur olarak Merkezi Kayıt Sistemine kayıt şartı da getirilmektedir. Getirilen düzenlemeyle hamiline yazılı pay senetlerinin zilyetliğin devredilmesi yoluyla devrinin bir anlamı kalmayacaktır.

Teklifte yer alan ceza düzenlemelerinde belirlilik ve orantılılık ilkelerine aykırı şekilde asgari ve azami hadler arasındaki fark çok büyüktür. Bu durum cezaların tayininde birçok soruna neden olacaktır.

Düzenleme “gerekli diğer tedbirler”, “gibi işlerle sınırlı olma”, “kamu görevlilerine denetletilebilir”, “Bakan bu yetkisini devredebilir” gibi belirlilik ilkesinden uzak birçok muğlak ifadeyle kurgulanmış bir Teklifdir.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Teklifin 1 ila çerçeve 18’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 19’uncu maddesi, teknik bir düzenleme yapılması amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 20 ila 41’inci maddeleri, geçici 1’inci maddesi ve yürürlük ve yürütmeye ilişkin 42 ve 43’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Ramazan Can</i>	<i>Gülşay Samancı</i>
Bartın	Kırıkkale	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Belgin Uygur</i>	<i>Muhammed Fatih Toprak</i>	<i>Abdullah Koç</i>
Balıkesir	Adıyaman	Ağrı

(Bu raporun özel sözcüsü)

(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ayhan Erel
Aksaray
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Süleyman Bülbül
Aydın
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Oğuzhan Kaya
Çorum

Üye
Abdulkadir Özel
Hatay

Üye
Abdullah Güler
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Alpay Antmen
Mersin
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hasan Subaşı
Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır,
son oylamada bulunamadı)

Üye
Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Tufan Köse
Çorum
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Turan Aydoğan
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mahmut Atilla Kaya
İzmir
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Orhan Kırçalı
Samsun
Üye
Yücel Bulut
Tokat

Üye
Rafet Zeybek
Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Emine Yavuz Gözgeç
Bursa

Üye
Sabri Öztürk
Giresun

Üye
Zeynel Emre
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Halil Öztürk
Kırıkkale

Üye
Mustafa Arslan
Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

(2/3261) evrak sayılı **Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi**'ne ilişkin muhalefet şerhimiz.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye Cumhuriyeti, 24 Haziran 2018 tarihli seçimlerinin ardından 9 Temmuz 2018 tarihinde resmen geçiş yapılan, adına 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' denilmesine karşın muhalefet partileri olarak ilk günden beri ifade ettiğimiz, aradan geçen sürecin de haklılığımızı tescillediği üzere 'tek adam' rejimi olduğu toplumun geniş bir kesimi tarafından görülen bir yönetim anlayışıyla idare edilmektedir. Bu idare şekli özünde 'güç zehirlenmesi'nin göstergesi olup, en net yansımalarından biri yasama süreçlerinde gözlemlenmektedir. Çoğunluğun görüş ve fikirlerine karşın azınlığın hak, düşünce ve görüşlerinin de teminatı olan demokratik işleyiş, içinden geçtiğimiz dönemde yok sayılarak yasa tekliflerinin otoriter bir anlayışla çıkartılması rutin bir hal almıştır.

Üyesi olduğumuz Adalet Komisyonunun idaresinden mesul başkanlık divanının; iktidar partisi tarafından Meclis Başkanlığına sunulan yasa tekliflerinin komisyona sevk edilmesinin hemen ardından, muhalefet partilerine mensup milletvekillerine ön hazırlık için yeterli süre tanımayarak toplantı çağrısı yapması, işleyişte hakim kılınmak istenen asıl yönetime dönüşmüştür. Komisyon Başkanı AKP Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, bu antidemokratik idare şekil ve hukuksuzluğu ileri taşıma istidadına sahip olduğunu, komisyon başkanı sıfatıyla görüşmelerini yönettiği ilk yasa teklifi sürecinde göstermiştir.

AKP'li 44 milletvekilinin imzasıyla 16 Aralık 2020 Çarşamba günü akşam saatlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi, esas komisyon olarak belirlenen Adalet Komisyonuna sevkinin ardından Adalet Komisyonu Başkanlık Divanı, teklif metnini çoğaltarak toplantı çağrısıyla birlikte bir gün sonra (17 Aralık 2020 Perşembe) saat 11.00 civarlarında komisyon üyelerine tebliğ etmiş; 18 Aralık 2020 Cuma günü saat 14.00'da komisyon toplantısının yapılacağını bildirmiştir. O kadar acele edilmiştir ki mukayeseli metin, çağrı metniyle değil sonraki saatlerde bizlere ulaştırılabilmektedir. Farklı kanunlarda hukuki açıdan teknik düzenlemeler ile temel hak ve özgürlükleri doğrudan etkileyen değişiklikleri içeren söz konusu yasa teklifinin, görüleceği üzere Meclis Başkanlığına sunulduğu akşamın ertesi gün sabahı ilgili komisyon üyelerine, sonraki gün de toplantı tarihi belirlenerek aynı gün çıkarılması amaçlanmıştır. Bu işleyiş Meclis çalışmalarının esasını oluşturan İttüzüğe

aykırıdır. Meclis İçtüzüğünün komisyonların iş ve işleyişini belirleyen üçüncü bölümündeki ‘Bekleme süresi’ kenar başlıklı 36’ncı maddesinde, “Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir. Komisyona havale edilen evrak, komisyon başkanlığınca bastırılarak veya elektronik iletişim kanalları kullanılarak mesai saatlerinde veya Genel Kurulun çalışma saatleri içerisinde komisyon üyelerine dağıtılabilir. Bu takdirde, söz konusu süre, dağıtım tarihinden itibaren başlar.” şeklindeki hükümde ifade edildiği üzere teklifin komisyon üyelerine dağıtılması ile toplantı başlangıç zamanı arasında asgari 48 saat olması gerekmektedir. Söz konusu teklifin komisyon üyeleri olarak bizlere ulaştırıldığı gün 17 Aralık 2020 Perşembe, saat 11.00 civarında olup, toplantı başlangıcı 18 Aralık 2020 Cuma, saat 14.00’dir. Aradaki süre 27 saattir. İçtüzüğün açık ihlali söz konusudur.

Bunun yanı sıra Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi, anayasa aykırı birden çok madde barındırmakla beraber, Adalet Komisyonu, İçtüzük madde 38 uyarınca anayasa uygunluk incelemesi yapmamış ve üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmemiştir. Komisyonların, kendilerine havale edilen teklifleri ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlü olduğu; teklifin anayasaya aykırı olduğunun görüldüğü takdirde gerekçesi belirtilerek maddelerin müzakeresine geçmeden reddini öngören İçtüzüğün 38’inci maddesi, komisyonun inceleme yükümlülüğünü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınmasını önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu önsorun çözülmeyen komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa’nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya ret kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir önkarar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve önkarar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun üçüncü yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasaya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece ret hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38’de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, anayasaya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmektedir. Komisyonlar, çok sığ bir şekilde bu koşulları “uzmanlara incelettik” yaklaşımıyla geçiştirerek görüşmelere başlamaktadır. Oysa İçtüzük madde 38, milletvekillerine özgü münhasır yetki ve yükümlülüğü düzenlemekte olup,

bu yetki bir başka kişi veya merci tarafından kullanılamaz. Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade eder. Bu nedenle, İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen bir teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

AKP iktidarının; hukuk sistematığı, usul ve genel kaideleri yok sayma alışkanlığı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nde de zuhur etmiştir. Teklif, 27. Yasama Döneminin 33. torba teklifi olup Adalet Komisyonu'nun da 6. torbası olarak gelmiş bulunmaktadır. Bugüne kadar bu torba tekliflerinin madde sayısı 1202 olup Meclis'in bu dönemde yürürlüğe koyduğu toplam 1780 maddenin 3/2'sini oluşturmuştur. Adeta "torba yasamaya" dönüşmüş olan Meclis faaliyetleri, nitel ve nicel önemini ne yazık ki paralel yasama oluşturan 'saray'ın inisiyatifine, ihtisas komisyonlarının özensiz çalışmalarından dolayı terk etmiş bulunmaktadır.

Adalet Komisyonu'na getirilmiş bu 10. teklif, 43 maddeden oluşup 7 kanunda değişiklik yapmaktadır.

1. 2860 Sayılı Yardım Toplama Kanunu
2. 5253 Sayılı Dernekler Kanunu
3. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
4. 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu
5. 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun
6. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
7. 76415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi hakkında Kanun

Bu 7 kanundan Dernekler Kanunu 3 kez, Ceza Muhakemesi Kanunu 5 kez, Türk Ticaret Kanunu 3 kez ve Kabahatler Kanunu ile Suç gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun da birer kez olmak üzere daha önce değişikliğe gidilmişti.

II. TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kaliteli bir yasama süreci işletilmeksizin görüşmeleri gerçekleştirilen Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere 'torba kanun' mantığıyla hazırlanan, yürürlük ve yürütme dahil 43

madde ve bir geçici maddenin yer aldığı iki bölümden oluşmaktadır. Teklifin ilk 6 maddesini kapsayan birinci bölüm, teklife ismini de veren kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin uluslararası düzenlemeleri esas alan, kanun tekniği açısından ‘kod kanun’ özelliğindedir. Buna karşın geriye kalan 37 maddenin yer aldığı ikinci bölüm, farklı kanun maddelerinde değişiklik öngören düzenlemeler içermektedir. İkinci bölümdeki maddelerin büyük çoğunluğu, teklife ismini veren içerikle ilgisizdir. Daha önceki ‘torba kanun’ların isminde ifade edilen ‘... ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ ibaresine yer verilmemesi, bu kanunun hazırlanış sürecine de işaret etmektedir.

AKP iktidarının yasama süreçlerini işletme, kanun yapma yönteminde temel motivasyonu, içinden geçilen zaman diliminde karşı karşıya olunan bir gelişmeye - ağırlıkla bu gelişme iktidar açısından bir soruna işaret etmekte – yönelik pratik çözüm arayışıdır. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin de aynı motivasyonla hazırlandığı aşikârdır. 1989 yılında G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) tarafından, suçtan kaynaklı malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı suçları ile kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına karşı uluslararası düzeyde mücadele standartlarının tespit edilerek idari ve adli tüm araçların ülkelerde etkin bir şekilde uygulanmasını temin için oluşturulan ve Ülkemizin de 1991 yılında üye olduğu Mali Eylem Görev Gücü (FATF), bilindiği üzere fonksiyonlarını gerçekleştirmek için, 40 tavsiyesi ile 11 kısa vadeli hedef kapsamında ülkeleri ‘karşılıklı değerlendirme’ yoluyla incelemekte ve takip süreçleriyle gözetim altında bulundurmaktadır. Ülkemizin FATF tarafından IV. Tur Karşılıklı Değerlendirme süreci, 2019 yılı Ekim ayında gerçekleşen Genel Kurulda kabul edilen raporla tamamlanmıştır. Raporda Türkiye, FATF 40 tavsiyesinin 28’inde yeterli (11’ine uyumlu, 17’sine büyük ölçüde uyumlu), 12’sinde yetersiz (10’una kısmen uyumlu, 2’sine ise uyumsuz); 11 etkinlik kriterinin ise 9 adedinden yetersiz olarak değerlendirilmiştir. 2019 Değerlendirme Raporu’nda; karapara aklamanın, terörün finansmanının ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi konularında “ciddi eksiklikleri” tespit edilen Türkiye gerekli iyileştirmeleri yapmadığı takdirde “Gri Liste”ye ekleneceği konusunda Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından uyarılmıştır. Gri liste (stratejik yetersizliği olan bölgeler), finansal sistemleri FATF tarafından karapara aklama ve terörizmin finanse edilmesine karşı güvencede bulunmadığı düşünülen ülkeleri içermektedir. Gri listede bulunan ülkeler arasında Bahamalar, Botsvana, Kamboçya, Gana, İzlanda, Moğolistan, Pakistan, Panama, Suriye, Trinidad ve Tobago, Yemen, Zimbabve yer

almaktadır. Türkiye'nin, FATF'in gri listesine eklenmesinin, dış finansman çekebilme kabiliyetine zarar vermesi ve yaşanan ekonomik krizi daha da derinleşmesi kaçınılmazdır.

FATF'nin en son 2012 yılında güncellediği söz konusu tavsiye kararlarıyla ilgili, 18 yıldır Türkiye'yi tek başına yönetmesine karşın gerekli adımları atmayan AKP iktidarının, düzenlemeyi hızla gündeme getirmesinin asıl nedeni, teklifin gerekçesinde ifade edilen karapara aklanmasının, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesine yönelik uluslararası kontrol mekanizmasına uyum amaçlı olmayan, ekonomiktir. İzlediği yanlış politikalarla Türkiye'yi içinden çıkılması zor bir ekonomik buhrana sokan, bu durumun sonuçlarından birinin de iktidardan düşmek olduğunu gören AKP iktidarı, teklifle, FATF'nin gri listene girme tehlikesini acilen bertaraf etme uğraşındadır.

Ancak bu adımı bile yetersiz ve samimiyetsizdir. Çünkü Türkiye'nin, FATF'ın 7 ve 12 nolu tavsiyelerine uyum sağlamadığı kaydedilen 2019 tarihli FATF Değerlendirme Raporu'na karşın getirilen teklif, 7 nolu tavsiye kararına ilişkin düzenleme içermekte, 12 nolu tavsiye kararıyla ilgili herhangi bir hüküm barındırmamaktadır. 12 nolu "Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler (Politically exposed persons-PEPs)" başlıklı tavsiye kararında, 'siyasi nüfuz sahibi kişiler' kapsamına, üst düzeyde kamu görevi bulunan devlet ya da hükümet başkanı, üst düzey siyasiler, hükümet görevlileri, adli ya da askeri personel, önemli mevkideki siyasi parti temsilcileri ve kamu kurumu yöneticisi niteliğindeki kişiler girmektedir. Bu tavsiye, yolsuzlukların önlenmesi ve tespit edilmesi bakımından büyük önem taşıyan, yerli ve yabancı siyasi nüfuz sahibi kişiler ile yakınları tarafından gerçekleştirilen işlemlere konu olan fonların ve malvarlığının mali kurumlarca yakından takip edilerek kaynağının tespiti için tedbir alınmasını gerektirmektedir.

Tavsiyeye uyum sağlanmamış olması ülkemizde, siyasi nüfuz sahibi kişiler ve bunlarla bağlantılı kimselerin dahil olduğu yolsuzluk olaylarının ortaya çıkarılmasını zorlaştırmakta ve yolsuzluk kaynaklı fonların ekonomik sistem içinde aklanmasını kolaylaştırmaktadır.

Bilindiği üzere, 17 Aralık 2013 tarihinde Cumhuriyet tarihinin en büyük yolsuzluk ve rüşvet operasyonları gerçekleştirilmişti. Hazırlanan iddianamede Rıza Sarraf, Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, İçişleri Bakanı Muammer Güler, Avrupa Birliği Bakanı Egemen Bağış'a ve Halk Bankası Genel Müdürü Süleyman Aslan'a rüşvet verme, kara para aklama ve altın kaçakçılığıyla suçlanarak tutuklanmıştı. Sarraf'ın hapiste bulunduğu günlerde Erdoğan, kendisiyle ilgili olarak "*Ülkeye katkısının olduğunu biliyorum. Altın ihracatı yapan bir zat. Hayır işlerine girdiğini biliyorum.*" demişti. Sarraf 2014'te tahliye edilmiş, hakkındaki "bakanlara rüşvet verme" suçlamaları da düşürülmüştü. El konulan paralar faiziyle Sarraf'a

iaade edilmiş ve soruşturma ile ilgili takipsizlik kararı verilmişti. Yolsuzluk ve rüşvetle suçlanan bakanların Yüce Divan'da yargılanması ise Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde iktidar milletvekillerinin oylarıyla engellenmişti. 2016 yılında ABD'de gözüne alınan Sarraf yargılandığı davada, itirafçı olup da bakanlara rüşvet verdiğini söyleyince casus ilan edilmiş ve hainlikle suçlanmıştı. Geçtiğimiz aylarda medyaya yansıyan, ABD Hazine Bakanlığına bağlı mali istihbarat birimi olan (ülkemizdeki MASAK'ın muadili) FinCEN kayıtlarına dayandırılan belgeler (FinCEN belgeleri) de Rıza Sarraf'ın karapara trafiğini ortaya koymuş, bazı bakanlara rüşvet verdiği iddiasını desteklemişti. Bu kapsamda FATF'in 7 ve 12 nolu tavsiyelerinin bugüne kadar uygulamaya geçirilmemesinin, İran yaptırımlarını kurduğu rüşvet ve karapara trafiği sistemi ile delen Rıza Sarraf'ın ve rüşvet verdiği kişilerin korunmasının amaçlandığı yönünde yorumlanmaktadır. Zamanında gerekli adımlar atılmış olsaydı Rıza Sarraf'ın kara para trafiğinin ve rüşvet olaylarının önlenmesi ya da zamanında tespit edilmesi mümkün olabilecekti.

Tüm bu gerçekler AKP iktidarının, pragmatist anlayışla hareket ettiğinin göstergesi olmanın yanı sıra içine düştüğü sıkışıklığının da resmidir. Teklifin alelacele Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk ve hızla yasalaştırılma çabası, kanun düzenlemeleri içinde önem açısından ilk sıralarda yer alan bütçe teklifinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda görüşüldüğü günlere denk gelmesinden de anlaşılmalıdır. Meclis İçtüzüğü'nün 35'inci maddesindeki, komisyonların Meclis Başkanlık Divanının kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamayacağı hükmü dikkate alındığında, teklifin araya sıkıştırılma nedeni daha da netleşmektedir.

Teklifin 37 maddeden oluşan ikinci bölümü, teklifin tümüyle ilgili sorunlar içermesinin yanı sıra anayasal güvencede olan hak ve özgürlükleri kısıtlar niteliktedir. Demokratik toplumun temel taşı olan dernek özgürlüğüne ilişkin öngörülen yeni sınırlama ve yasaklar; malvarlığına elkoymaya süreçlerindeki keyfilik ve hukuksuzluklar ile avukatların müvekkilleriyle ilişkilerinde temel ilke olan 'sır saklama' yükümlüğüne yönelik düzenlemeler teklifin sorunlara çözümden öte yeni sorunlara kaynaklık edeceği ve özellikle hukuk güvenliği açısından uygulamada telafisi zor zararlara yol açacağı kesindir. Teklif Anayasa'nın giriş kısmındaki demokratik hukuk devleti ile eşitlik ilkesine; yargı erkinin kullanılmasına; mülkiyet hakkına ve masumiyet karinesine aykırılıklar taşımaktadır.

III. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1-6'ncı maddeleri; Türkiye'nin de üyesi olduğu Mali Eylem Görev Gücü (FATF)'nin, kitle imha silahlarının yayılmasının ile terörizmin finansmanının önlenmesi ve

aklama suçlarına yönelik mücadele kapsamındaki tavsiye ve kısa vadeli hedeflerine uyumu amaçlayan düzenlemeleri içermektedir. Teklifin birinci bölümünde 'kod kanun' anlayışıyla yer alan bu maddelere ilişkin düzenlemeler geç kalınmış düzenlemeler olup aynı zamanda eksiktir. FATF, Türkiye'ye ilişkin 2019 tarihli Değerlendirme Raporu'nda, "Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler (Politically exposed persons-PEPs)" başlıklı 12 nolu tavsiyeye ilişkin uyarılarda bulunurken, söz konusu tavsiyeye ilişkin teklifte herhangi bir hükme yer verilmemiştir. 12 nolu tavsiye; siyasi nüfuz sahibi kişilere yönelik olup bu kapsama, üst düzeyde kamu görevi bulunan devlet ya da hükümet başkanı, üst düzey siyasiler, hükümet görevlileri, adli ya da askeri personel, önemli mevkiideki siyasi parti temsilcileri ve kamu kurumu yöneticisi niteliğindeki kişiler girmektedir. Bu tavsiye, yolsuzlukların önlenmesi ve tespit edilmesi bakımından büyük önem taşıyan, yerli ve yabancı siyasi nüfuz sahibi kişiler ile yakınları tarafından gerçekleştirilen işlemlere konu olan fonların ve malvarlığının mali kurumlarca yakından takip edilerek kaynağının tespiti için tedbir alınmasını gerektirmektedir. Bu tavsiyeye ilişkin teklif kapsamında bir düzenlemeye yer verilmemiş olması, yapılan düzenlemenin yetersizliğine işaret ettiği gibi Türkiye'yi, finansal sistemleri FATF tarafından karapara aklama ve terörizmin finanse edilmesine karşı güvencede bulunmadığı düşünülen ülkelerin yer aldığı 'gri listesi'ye girme tehlikesinden de korumayacaktır. Bu açıdan teklifin geri çekilerek, 12 nolu tavsiyeye uygun şekilde yeniden düzenlenmesi ve yapılacak yeni düzenlemenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu'nda da görüşülmesi gerekmektedir.

Teklifin 7'nci maddesi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun izin alma zorunluluğunu düzenleyen 6 ncı maddesine, izinsiz yardım toplama faaliyetlerinin internet ortamında yapılmasına ilişkin yeni bir fıkra ekleniyor. Buna göre izinsiz yardım toplama faaliyetinin internet ortamında yapıldığı tespit edilirse; valilik veya İçişler Bakanlığı e-posta veya diğer iletişim araçlarıyla bildirimde bulunacak. Aksi halde (içerik ve/veya yer sağlayıcı içeriği 24 saat içinde çıkarmazsa, onlar hakkında bilgi edinilemezse, onlara teknik nedenlerle bildirim yapılamazsa) ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı; sulh ceza hâkimliğine, internet ortamındaki bu içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar vermesi için başvuracak. Hâkim, en geç 24 saat içinde, duruşmasız karar verecek ve gereğinin yapılması için kararı doğrudan BTK'ya gönderecek. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı, ilgili, Ceza Muhakemeleri Kanunu'na göre itiraz edebilecek.

Terörizmin finansmanını engellemek amaçlandığı iddiasına gerekçede yer verilse de ülkedeki terör tanımı ve kullanımı düşünüldüğünde sivil toplum başka bir cenderenin içine

sokulacaktır. Erişimin engellenmesi kararının sadece talep edenin sunduğu evrakları üzerinden, duruşmasız ve en geç 24 saat içinde verilmesi sebebiyle; Anayasa'nın 36. maddesinde öngörülen adil yargılanma hakkı (silahların eşitliği ilkesi, hukuki dinlenilme hakkı) açıkça ihlal edilmektedir.

Teklifin 8'inci maddesi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 9 ncu maddesine, “Yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.” fıkrası eklenmiştir. Madde gerekçesi, teklifle üç amacın izlendiğini ifade etmektedir: Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında gerekli tedbirlerin alınması ile ülkemizden yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin mevzuat boşluğunun giderilmesi.

Ancak teklif metni, kanun düzeyinde kural koyup asgari bir normatif çerçeve çizmek yerine, yardımlara ilişkin usul ve esasları belirleme görevini külliyen yönetmeliğe tevdi etmektedir. Anayasa'nın 123. maddesi, idarenin kanuniliği ilkesini öngörmektedir. Anayasa'nın 124. maddesinin birinci fıkrasına göre de; “Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler”. Teklif metni, yönetmelik tarafından uygulanması sağlanabilecek şekilde maddi anlamdaki kanunun niteliklerine haiz olan, bir başka deyişle yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esasların genel çerçevesini içeren bir hüküm öngörmemiştir. Düzenleme, bu itibarla Anayasa'nın 123. ve 124. maddeleriyle uyumlu olmadığı gibi, normlar hiyerarşisine aykırı olması itibariyle de, Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Teklifin 9'uncu maddesi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun faaliyetlerin denetimini düzenleyen 16 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında değişikliğe gidilerek, denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlara, yardım toplama faaliyeti ile ilgili olanlardan, kamu kurum ve kuruluşlardan, bankalardan, gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususlarla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisi tanınmaktadır ve talepte bulunulanlar, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamayacaktır.

Yürürlükteki mevzuata göre sadece denetçiler bilgi ve belge isteyebilecekken; teklif ile izin vermeye yetkili makamlar da isteyebilecektir. Bu bilgi ve belgelerden nüsha alınıp alınmayacağı, alınacaksa ne kadar süre içinde yok edileceği vb. koşullarla kayıtlanamamıştır.

Gerçekten de; 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik, yardım toplama faaliyetiyle ilgili denetimle ilgili olarak bilgi ve belge isteme yetkisini, denetçilerden denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlara doğru genişletmektedir. Düzenlemenin kişisel verilere erişim yetkisine sahip olanları artırmasını, onun, Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı açısından gerekli güvenceleri içermemesiyle birlikte değerlendirmek gerekir. Anılan düzenlemeye göre: “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir”. Oysa teklif metni, bir yandan kişisel verilere ulaşabileceklerin sayısını artırırken; öte yandan, kişisel verilerin toplanma, işlenme, saklanma, imha edilme usulleriyle bunlara yönelik itirazlarla ilgili olarak hiçbir güvence öngörmemektedir. Madde metni, bu itibarla, Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasıyla bağdaşmamaktadır.

Teklifin 10'uncu maddesi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun cezaları düzenleyen 29 ncu maddesi değiştiriliyor. İdari para cezaları, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele etmek iddiası ile ciddi oranlarda arttırılıyor.

Değişiklik cezalarda orantılılık ilkesi ve belirlilik ilkeleri bakımından sorun yaratabilir. Valilere geniş yetki verilmesi ve mülkiyet hakkına kadar dokunan cezaların yargı kararı olmadan verilmesi sorunludur. Muhafız birçok sivil toplum örgütünün topladığı yardımlarda terörizmin finansmanı bahanesi ile müdahaleye açık olabilecektir. Madde kapsamında yapılan değişikliklerle; belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapan sorumlu kurul üyelerine idari para cezası verileceği hükmü, ilgili usul ve esasların belirlenmesi esas itibarıyla yönetmeliğe terk edildiği için, suçta kanunilik ilkesine ve dolayısıyla Anayasa'nın 38. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır.

Teklifin 12'nci maddesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun dernek kurma hakkını düzenleyen 3 üncü maddesine suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanmasını ve terörizm finansmanını önlemek ve uyuşturucu ile mücadele etmek gerekçesiyle yeni fıkra ekleniyor. Buna göre; Türk Ceza Kanunu'nun belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılmayı düzenleyen 53 üncü maddesindeki süreler geçmiş olsa bile veya affa uğramış olsa bile 6415

sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında kalan suçlar ile Türk Ceza Kanunu'nda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal veya ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından mahkûm olanlar, derneklerin genel kurulları dışında görev alamayacak, dernek organlarına seçildikten sonra yukarıdaki suçlardan mahkûm olanların görevi sona erecek.

Bir kişinin mahkûmiyeti sonrası hakkında kısıtlama da yoksa ömür boyu bir yaptırıma tabi tutulması Anayasa madde 13'e aykırıdır. Ayrıca düzenleme kendi içerisinde de çelişkilidir. Derneğe üye olabilen ve en üst organ olan genel kurulda görev yapabilen üyenin, başkaca organlarda görev alamaması anlaşılabilir ve tutarlı değildir.

Teklifin 13'üncü maddesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun dernek denetimlerine ilişkin 19 uncu maddesindeki değişiklikle, mevcut durumda İçişleri Bakanı veya mülki idare amirinin talimatıyla yaptırılan denetimlerin, yine bu talimatla ve açıkça "kamu görevlileri eliyle, 3 yılı geçmeyecek biçimde düzenli olarak her yıl yapılacağı" hüküm altına alınıyor. Eklenen fıkayla; denetimi yapacak kamu görevlisi, denetim yetkisiyle sınırlı biçimde, devlet kurumlarından, kamu/özel bankalardan, gerçek/tüzel kişilerden bilgi, belge isteyebilecek. Bu hususta bir mahkeme kararına gerek duyulmayacak. Talepte bulunulanlar, özel kanunları ileri sürerek bilgi/belge vermektan kaçınamayacak. Denetim yetkisi ile sınırlı olduğu belirtilmekle birlikte hangi bilgi ve belgelerin kimler tarafından istenebileceği, ne süreyle ne şekilde işleneceği, imha edilip edilmeyeceği gibi kişisel verilerin korunması hakkını ihlal niteliğindeki gri alanlar mevcuttur. Düzenli tutulan defterler ve bunların denetimi ile ciddi yükümlülükleri olan derneklerin bu şekilde geniş yetkilerle denetimi, hakkın özüne dokunmaktadır.

Eklenen fıkayla; İçişleri Bakanlığı ve mülki idare amirinin talep etmesi halinde, dernekler ve o derneklerin tüm tesis, müessese ve ortaklığı olan kuruluşları da, denetimle ve görevleriyle sınırlı kalacak biçimde ilgili bakanlıklar ve kuruluşlarca denetlenebilecek. Madde kapsamında Kanunun 19 uncu maddesinde yaptığı değişiklikle, gerekli görülen hallerde derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediklerinin, defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadıklarının İçişleri Bakanı veya mülki idare amiri tarafından denetlenebileceği hükmüne; bu denetlemenin kamu görevlilerine yaptırılacağı ve söz konusu denetimlerin, yapılacak risk değerlendirmelerine göre üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl yapılmasının esas olduğu eklenmiştir. Yürürlükteki mevzuattaki, denetimlerin "gerekli görülen hallerde" yapılacağına ilişkin ibare korunurken, periyodik denetim getirileceği kuralının eklenmesi, tutarsızlık

yaratmaktadır. Terörizmin finansmanının engellenmesi açısından derneklerin defterlerinin ve kayıtlarının mevzuata uygun olarak tutup tutmadıklarının periyodik olarak incelenmesinin önem arz ettiği ve önleyici bir etki sağlayacağı varsayılsa dahi; her halükarda, düzenlemenin, periyodik incelemenin yalnız rutin defter ve kayıt tutulmasına inhisar edeceği şeklinde kaleme alınması uygun olur.

Maddeye göre; denetleme, İçişleri Bakanı veya mülkî idare amiri tarafından kamu görevlilerine yaptırılabilir ve bu denetimlerde görevlendirileceklerle ilişkin esas ve usuller yönetmelikte düzenlenecektir. “Kamu görevlisi” tabiri çok geniştir ve bir temel hak konusu olan dernekleri kimlerin denetleyeceği konusunda yeterli belirlilik sağlamamaktadır. Anayasa’nın 123. maddesinin ilk fıkrasına göre, “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir”. Anayasa’nın 33. maddesinin 3. fıkrasına göre, dernek kurma hürriyeti ancak kanunla sınırlanabilir. Dernek özgürlüğünün demokratik toplumdaki önemi dikkate alındığında; kanunilik ilkesi, derneklerin ciddi müeyyide riski altında tabi olacakları denetimlerin hangi kamu görevlisi kadroları tarafından yapılacağına kanun düzeyinde belirlenmesini ve bu konunun idarenin keyfiliğine bırakılmamasını gerektirir. Düzenleme, Anayasa’nın 123. ve 33. maddeleri (ve dolayısıyla 13. maddesi) bağlamında kanunilik ilkesinin gereklerini karşılamamaktadır. Bu düzenlemenin yasalaşması, dernekleri özel hukuk tüzel kişiliğinden uzaklaştırarak kamu yönetiminin bir yan kuruluşu, hatta bir tür idari hiyerarşi içinde bir birim haline getirme riskini yaratmaktadır.

Teklifin 15’inci maddesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun eklenen yeni maddeyle (m. 30/A); herhangi bir kesinleşmiş yargı kararı aranmadan, dernek faaliyetleri çerçevesinde açılan ve bu madde kapsamındaki bir soruşturma yeterli sayılarak; derneğin genel kurul organı dışındaki görevliler (yönetim ve denetim kurulu üyeleri gibi) veya ilgili personel hakkında ya da çok daha ağır biçimde doğrudan bu kişilerin görev yaptığı organlar hakkında İçişleri Bakanının takdiriyle geçici olarak görevden uzaklaştırma kararı verilebilecek. Bakanın geçici tedbir olarak “uzaklaştırma” kararı verebilmesi için, bu derneğin Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki suçlar ile TCK kapsamındaki uyuşturucu, uyarıcı madde imali, ticareti veya kara para aklama (suçtan kaynaklı malvarlığını aklama) suçlarından dolayı yönetim/denetim kurulu üyelerinin ya da ilgili bir personelin “soruşturma” kapsamına alınması yeterli sayılacak; görevden uzaklaştırma için kovuşturma safhası ya da kesinleşmiş yargı kararı aranmayacak. Salt bir soruşturmanın İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırma kararı verilebilmesi açısından

yeterli addedilmesi, Anayasa'nın masumiyet karinesini öngören 38. maddesinin dördüncü fıkrasına aykırıdır.

İkinci fıkrayla; İçişleri Bakanına tanınan geniş ek yetkiyle, görevden uzaklaştırmanın yetmediği ve gecikmesinde sakınca bulunan halleri İçişleri Bakanı kendisi takdir edecek ve harekete geçerek derneği faaliyetten geçici olarak alıkoyabilecek ve derhal mahkemeye başvuracak. Bakanın başvurusu üzerine mahkeme 48 saat içinde faaliyetten geçici alıkoymaya ilişkin kararını verecek. Mahkeme yargılamaya Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesi kapsamında devam edecek. Buna göre; derneğin amacı, kanuna veya ahlâka aykırı hâle gelmişse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verecek. Mahkeme, dava sırasında faaliyetten alıkoyma dâhil gerekli bütün önlemleri alacak.

Düzenlemeyle İçişleri Bakanına tanınan kapsamı belirsiz yetki, dernek özgürlüğünün keyfi şekilde sınırlandırılmasına yol açacaktır. Her ne kadar Anayasa'nın 33. maddesinin beşinci fıkrası, bazı istisnai hallerde, gecikmede sakınca varsa, kanunla bir mercinin derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebileceğini öngörüyor olsa da, aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre: “Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir”. Şu halde, 33. maddenin beşinci fıkrası dikkate alındığında dahi, hâkim kararı olmadan İçişleri Bakanınca verilecek faaliyetten geçici alıkoyma kararının hangi hallerde verilebileceğinin açık ve öngörülebilir şekilde kanun düzeyinde belirlenmesi gerekir. Oysa getirilen 30/A maddesinin ikinci fıkrasının ilk cümlesindeki “tedbirin yeterli olmaması” ifadesinin anlamı belirsizdir ve İçişleri Bakanının anayasal bir hak olan dernek özgürlüğünü keyfi şekilde sınırlandırmasını mümkün kılacaktır. Teklif metni, Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini öngören 2., dernek özgürlüğünü öngören 33. ve temel hakların sınırlandırılmasında kanunilik ilkesini öngören 13. maddelerine aykırıdır.

Üçüncü fıkrayla; bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanların yerine yapılacak kayyım atamalarında izlenecek usul açıklanıyor. Buna göre; hakkında bu maddede sayılı suçlar kapsamında görevden uzaklaştırılmış kişiler ile yine bu Kanunun 27 nci maddesinde sayılan derneğe ait para, evrak, senet vb malları satan, gizleyen, inkâr ve tahrif ettiği iddiasıyla soruşturma açılan ve görevden uzaklaştırılan yönetim kurulu başkan ve üyeleri, denetçi veya diğer personelin yerine Kanunun m. 27/4 fıkrası kapsamında mahkeme eliyle kayyım atanacaktır. Dernek merkezinin bulunduğu ilin valisi, görevden uzaklaştırılma kararının derneğe bildirilmesiyle eş zamanlı olarak, görevden uzaklaştırılan organların yerlerine; Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre dernek merkezinin bulunduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesinden kayyım atanmasını isteyecek. Mahkeme bir hafta içinde, öncelikle

dernek üyeleri arasından görevden uzaklaştırılanların sayısı kadar kayyım atanmasına karar verecek kayyımın görevi dava sonucu verilen hüküm kesinleşinceye kadar devam edecek. Çeşitli nedenlerle boşalan bu kayyımların yerine, aynı usülle yeni kayyım atanacak. Bu düzenlemenin yasalaşması, madde 13'te dikkat çekilen riski pekiştirmekte ve dernekleri, örgütlenme özgürlüğü öznesi olmaktan çıkaracak ve demokratik hukuk devletinde tanımı bulunmayan bir kuruluşa dönüştürecektir.

OHAL KHK'leri ile dernek kapatılmasının ardından iki senelik boşluğu dolduracak kanuni bir düzenlemedir. Dernek organlarında görev alan birinin hangi kanun kapsamında olursa olsun hakkında kovuşturma yürütülmesi veya hakkında mahkumiyet kurulmuş olması dahi derneğe yönelik meşru bir gerekçe değildir. Suçun şahsiliği ilkesine aykırı bu düzenleme ölçülü olmamakla birlikte hukuk devleti ilkesine de aykırıdır. Dernekler Kanunu'nda son bir yılda yapılan değişiklikler birlikte değerlendirildiğinde Anayasa madde 33 kapsamında bir haktan bahsetmek mümkün olmayacaktır. Türkiye'de muhaliflerin sürekli yargı araçsallaştırılarak yüz yüze geldiği ceza tehdidi, sivil toplum faaliyetini de engelleme aracı haline gelmektedir. Bu düzenlemelerin toplumun platform vb. hukuk sisteminde tanımlanmamış yapılarda örgütlenmesini teşvik edeceği de açıktır. Yurttaşlar hukuk alanının dışına itilmek istenmektedir.

Teklifin 20'nci maddesi ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun "tanımlar" başlıklı 2. maddesine şüpheli işlem bildirim "yükümlüsü" olarak serbest avukatlar eklenmektedir. Serbest avukatlar, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve avukatların yapabileceği resmi işlemlerden taşınmaz alım-satım, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlemlerle sınırlı olmak kaydıyla eklenmiştir. Kanuna göre yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek, nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheli gerektirecek bir konunun bulunması halinde bu işlemlerin MASAK'a bildirmek zorunda bulunuyorlar.

Serbest avukatların buraya eklenmiş olması yerinde değildir. Zira avukat-müvekkil görüşmeleri sır saklama yükümlülüğü kapsamındadır. Avukat, müvekkilin konusu işlenmiş bir suçla ilişkin paylaşımlarını rızası dışı açık edememektedir. Aksi durumda avukatlık müessesesi de işlevsiz hale gelecektir.

Öte yandan 2008 yılında benzer bir madde Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4. Maddesinin (§) bendine eklenmiştir. Danıştay 10. Dairesi ise 2008/1675 E. 2013/508 K. numaralı ve 24.01.2013 tarihli kararı ile bu bent iptal edilmiştir.

Teklifin 21’inci maddesi ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yapılması teklif edilen değişiklikle ilgili yükümlülerin kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce kimlik tespiti yapma zorunluluklarının kapsamı genişletilmektedir. Kimlik tespiti başlıklı madde müşterinin tanınması başlığı ile genişletilmiş, yükümlüler müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında kimlik tespiti ile gerekli diğer tedbirleri almak zorunda kılınmışlardır.

“Gerekli tedbirler”in ne olduğu teklif edilen değişiklikte yer almamakta, bu bakımdan belirsizlik taşımaktadır. Düzenlemede, Anayasa’nın 20. maddesinin 3. fıkrasının öngördüğü kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının gerektirdiği güvenceler yer almamaktadır. Zira kimlik tespiti ve gerekli diğer tedbirler bu hakka müdahale niteliğinde olabilecektir.

Teklifin 24’üncü maddesi ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 17 nci maddesinin “elkoyma” olan başlığı “koruma tedbiri” olarak değiştiriliyor. Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair şüphe bulunan hallerinde gecikmesinde sakınca bulunması hallerinde Cumhuriyet savcısının verdiği el koyma kararı Hâkim tarafından onaylaması halinde CMK hükümleri uyarınca değere ilişkin rapor üç ay içerisinde alınacak ve hakim onayına sunulacak. Hâkimin raporu onaylamaması veya raporun üç ay içerisinde alınmaması halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalacak. Önerilen üçüncü fıkra düzenlemesi ile CMK 139 uyarınca gizli soruşturmacı görevlendirebilecek, 4208 sayılı kanun uyarınca kontrollü teslimat tedbirine hükmedebilecektir. Aklama suçunun örgüt faaliyeti kapsamında olup olmaması önemli olmayacaktır.

Elkoyma kararı, “mülkiyet hakkına” müdahaleyi beraberinde getirdiği gibi hakim onayına sunulacak rapor için üç aylık süre mahkeme kararı olmadığı da dikkate alındığında uzundur. Mahkeme kararı olmadan bir hakka müdahale niteliğindeki tedbirler o hakkın ihlalini de beraberinde getirecektir.

Teklifin 25’inci maddesi ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 19/A maddesinde yapılması teklif edilen değişiklikle Maliye Bakanına,

yapılan bir işlemin malvarlığının aklaması veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine, işlemi yedi gün süreyle askıya alma veya gerçekleşmesine izin vermeme yetkisini devredebilmesine olanak tanınıyor.

Ancak bakanın yetkisini kime devredeceği konusunda açıklık bulunmuyor. Her ne kadar bakan yardımcılığı müessesesi mevcut olsa da bakanlık teşkilatlanmasında yetkili kuruluş MASAK olarak görülmektedir. Ancak bu husus, teklifte açıkça yazılmamıştır. Yetkinin kimlere devredilebileceğinin açık bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Zira mahkeme kararı olmadan verilebilen tedbir kararının kimler tarafından alınabileceğinin bilinmesi görev-yetki-sorumluluk üçlüsü açısından önemlidir.

Teklifin 32'nci maddesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun fıkra eklenerek, hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahiplerine yönelik olarak idari para cezası öngörülmüştür.

Ancak söz konusu fiilin konusu olan bildirim yükümlülüğünün hangi süre içinde gerçekleştirilmesi gerektiği teklifte belirtilmemiştir. Düzenlemeye göre, hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca çıkarılan tebliğle belirlenecektir. Söz konusu düzenleme, Anayasa'nın suçta kanunilik ilkesini öngören 38. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır.

Teklifin 36'ncı maddesi ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişiklikle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararlarının icrası bakımından bu kararlarla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların malvarlıklarının dondurulması kararlarıyla listelerden çıkarılması, malvarlıklarının dondurulmasının kaldırılması kararlarının Cumhurbaşkanınca Resmi Gazete'de yayımlanacak kararıyla uygulanması düzenlenmiştir.

Burada yapılan değişiklik, BM'nin 2253 (2015) sayılı kararının listeye eklenmesi ve Bakanlar Kurulu'nun Cumhurbaşkanı olarak değiştirilmesidir. Burada dikkati çeken husus, 6415 sayılı Kanunun 9. Maddesi ile kurulan Malvarlığının Dondurulmasını Değerlendirme Komisyonunun görev ve yetkileri ile bu kanun teklifi ile oluşturulan ve 4. Maddede zikredilen Denetim ve İşbirliği Komisyonu'nun görevlerinin çakışmasıdır. Kanun teklifinin 4. Maddesinin 4. Fıkrası ile 36. Maddeye eklenen 4. Fıkra aynı içeriklidir. Bu çelişkinin giderilmesi gerekir.

Zeynel Emre
İstanbul
Turan Aydoğan
İstanbul

Tufan Köse
Çorum
Alpay Antmen
Mersin

Rafet Zeybek
Antalya
Süleyman Bülbül
Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülmeleri tamamlanmış olan 2/3261 Esas Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi BM'nin önerdiği önemli düzenlemeleri içinde barındırmaktadır. Ancak bu önemli değişikliklerin, iktidarın kendi bekasına uygun şekilde düzenlenmiş olması, evrensel hukuk normlarına ve demokratik kriterlere hala son derece uzak bir mesafede olduğunu göstermektedir. Özcesi yalnızca 6 madde ile gerekli düzenlemelerin yasalaşması mümkünken, iktidar toplumsal yapıyı hedef alan niyetlerini ortaya koymaktadır.

1-GENEL DEĞERLENDİRME:

OECD'nin Türkiye'ye 2021 yılına kadar yapması için tanıdığı düzenlemeleri içeren kanun teklifi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararlarında yer alan kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin nasıl engelleneceği, mal varlıklarının nasıl dondurulacağına yönelik düzenleme öngörmekte ise de komisyon gündemine gelen önerinin çok daha farklı konuları ele aldığı ve hatta bir takım demokratik hakları engellediğini söylemek güç olmaz.

Diğer yandan İçtüzük uyarınca bir kanun teklifinin en az 2 gün önce komisyon üyelerine bildirim ve toplantının bu çağrıya göre yapılması belirlenmişken teklifin alenacele gündeme getirilmiş olması iktidarın esas niyetini de ortaya koymaktadır. Yani amaç, gerçekten kitle imha silahları ile uğraşmak değil, dernekler vakıflar sivil toplum kuruluşlarını hareketsiz bırakmaktır. Çünkü esasen BM'nin öngördüğü düzenleme birkaç madde ile yapılabilecekken iktidar 43 madde ile toplumu dizayn etme saikini ortaya koymuştur. Yine yasa teklifinin bütçe görüşmeleri dahi bitmeden meclis gündemine getirilmesi ne yazık ki kötü niyetli bir yaklaşımın açık ifadesidir.

Diğer bir husus da kanun ile ana yetkilerin İçişleri Bakanlığına verilmiş olmasına mukabil, teklif metninin İçişleri Komisyonunda görüşülmeksizin Adalet Komisyonuna getirilmiş olması mevzudur. İçtüzük ve teamüller gereği kanun teklifinin, tali komisyon olarak ilkin İçişleri Komisyonunda görüşülmüş olması ardından da adalet komisyonuna getirilmesi gerekirken bu temel ilkeden taviz verilmiş, teklifin doğrudan kabulü yasama organına adeta dayatılmıştır. Bu yönü ile de teklif metninin bu şekilde kabulü mümkün değildir.

Anayasa ve İçtüzüğün öngördüğü hükümlere aykırı olarak kanunların meclisten geçirilmesi iktidarın pratiği haline gelmiştir. Hukuk devleti ilkesinden verilen tavizlerin ise topluma ve ülkeye geri dönüşü mümkün olmayan zararlar verdiği, vermeye devam ettiği tartışmasıdır. İlk bu dayatma yönteminden vazgeçilmesi ve hukuk ilkelerinden taviz vermeyen çalışmaların gerçekleştirilmesi parlamentonun sorumluluğu olduğu kadar görevidir de.

ANAYASAYA AYKIRILIK;

Örgütlenme özgürlüğü, bireylerin kendi menfaatlerini korumak için kendilerini temsil eden bir toplu teşekkül oluşturarak bir araya gelmeleri özgürlüğü olarak tanımlanabilir. Örgütlenme özgürlüğü Türkiye'nin de taraf olduğu birçok uluslararası mevzuatta garanti altına alındığı gibi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda da çeşitli başlıklar altında düzenlenmiştir. Bu başlıklardan biri de dernek kurma hürriyetidir.

Dernekler ve vakıflar Türkiye'de örgütlenme özgürlüğünün temel kullanım biçimleridir. Anayasa'nın 33. maddesi "dernek kurma hürriyeti" başlığı altında herkesin önceden izin almaksızın dernek kurma, bunlara üye olma, üyelikten çıkma hakkına sahip olduğunu, kimsenin bir derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamayacağını açık bir biçimde düzenlemiştir. Belirtilen haklar 33. maddeye göre aynı zamanda vakıflar bakımından da geçerlidir. Derneklerin faaliyet yürütürken özerkliği örgütlenme özgürlüğünün ayrılmaz bir parçasıdır ve kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın faaliyetlerini yürütebilmelidirler.

Örgütlenme özgürlüğü ve onun bir alt türü olan dernek hakkı, anayasa kapsamında demokratik yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak görüldüğünden bu hakka getirilecek sınırlandırmaların demokratik toplumdaki gerekli olup olmadığı sıkı denetim altındadır.

Söz konusu yasa teklifi bu bağlamda dernek kurma ve örgütlenme özgürlüğüne ciddi müdahale teşkil ettiğinden Anayasa Md. 33'e aykırılık teşkil etmektedir.

İçişleri Bakanı ve valiliklerin STK'lerin yönetiminde bulunan ve hakkında terör soruşturması açılmış isimleri görevden alabilmesi, derneğin faaliyetini geçici olarak durdurabilecek olması ve gerekli görürse yönetimlerine kayyım atayabilmesi, daha önce ceza almış ve fakat hakkında TCK-53 üncü maddesi uygulanmış olanların dernek organlarında yer alamaması gibi öngörülen düzenlemeler hem örgütlenme özgürlüğüne hem de Anayasa Md. 33 'aykırıdır.

Bu düzenleme, yukarıda ayrıntılı olarak bahsedilen aykırılıkların yanında hukuk devleti ilkesi ve kanun önünde eşitlik hükmüne aykırıdır. Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine, masumiyet karinesine, hakkın özüne dokunulmama, kanunun sınırlandırma ve ölçülü olma ilkesine, kişisel verilerin korunması hakkına, mülkiyet hakkına, Anayasanın 9. ve 11. Maddelerine aykırıdır.

2- MADDE İNCELEMELERİ

MADDE 3- Bu madde, BMGK'nin kitle imha silahlarının yayılmasının ve finansmanının önlemesine yönelik aldığı kararlara konu olan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarına el koymayı düzenlemektedir. 3. maddede bu kişi ve kuruluşların Türkiye'deki malvarlıklarının dondurulması ve/veya dondurulma kararlarının kaldırılmasının, Cumhurbaşkanının Resmi Gazete'de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanacağı belirtilmektedir. Teklifin kabul edilmesi durumunda bu konuda tek yetkili Cumhurbaşkanı olacaktır. Cumhurbaşkanı isterse, bu kişi ve kuruluşlarla dolaylı olarak ilişkisi bulunan ya da onun adına hareket eden hesapları da dondurabilecektir.

Anayasa Md 38-Masumiyet İlkesi Bakımından- Herhangi bir mahkeme kararı olmadan mal varlıklarına el konulması masumiyet karinesine aykırılık teşkil etmektedir.

Anayasa Md 35- Mülkiyet Hakkı Bakımından- Mahkeme kararı olmaksızın doğrudan Cumhurbaşkanlığına mal varlığına el konulabilmesi durumu mülkiyet hakkının keyfiyetle ihlaline sebep olacaktır.

Anayasa Md 2-Hukuk Devleti Olma Bakımından- Kanunilik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir şekilde malvarlığına el koyma yetkisinin geniş bir yetkiyle Cumhurbaşkanlığına verilmesi hukuk devleti olma ilkesine aykırıdır.

MADDE 4- Madde ile Denetim ve İşbirliği Komisyonunun görev yetki ve sorumlulukları belirlenmektedir. Maddede yeni bir komisyon olan Denetim ve İşbirliği Komisyonundan bahsedilmiştir. Maddede adı geçen bakanlıklar ve kurumların bildireceği üyelerden oluşacak bu kurul, görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcilerini Komisyona çağırabilecektir. İlgili kuruluşlar yasak işlemlere ilişkin belgeleri Komisyona bildirmekle yükümlüdür. Komisyon, yasak işlem yaptığına ilişkin makul şüphe duyulan kişi ve kurumların BMGK listesine eklenmesi için BMGK'ya gönderilmek üzere Cumhurbaşkanına öneride bulunabilecektir. Yılda en az 2 defa gizlilik esaslarına göre toplanacak komisyon üyelerine her toplantı için ücret ödenmesi öngörülmektedir.

Anayasa md 20- Özel hayatın gizliliği bakımından: Birçok muğlaklık barındıran söz konusu maddede, hangi bilgi ve belgelerin kimler tarafından ve ne kadar süreliğine istenebileceği belirsiz bırakmıştır. İstenilen belgelerin gizliliğinin ne düzeyde saklı kalacağı noktasında endişeler barındırmaktadır yasa maddesi. Anayasa md 20: *Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz* der. Bu bağlamda mevzubahis belirsizliklerin kişisel verilerin korunması hakkına aykırılık içerdiği ayrıca demekler üzerindeki baskıyı artırıp keyfiliğe sebep olacaktır.

Ayrıca madde BMGK listesine eklenmek için öneri yapılması makul şüpheye bağlamaktadır. Böyle bir listeye girmek için makul şüphe yeterli değildir. Bunun mutlak suretle kuvvetli şüphe olması gerekmektedir.

Kanun teklifinin 7 nci maddesiyle internet ortamında yardım toplanmasına yönelik düzenleme getirilmektedir. Bu kapsamda İçişleri Bakanlığının talebi üzerine hâkim kararıyla internet ortamında yardım toplanmasında içeriğe erişim engeli kararı verilebilmesi imkânı sağlanmaktadır. Hâkimin duruşma dahi yapmaksızın erişim engeli kararı verebilmesinin önünün açılması, İçişleri Bakanlığının konuya doğrudan müdahalesi, yardım toplama faaliyetlerinin durdurulması anlamına gelmektedir. Genel değerlendirmede de ifade ettiğimiz üzere toplumsal dayanışmayı hedef alan bu düzenleme ile yurttaşlar ivedi durumlarda kampanya yapamayacak yahut toplanan paranın doğrudan hazineye aktarılmasına karşı bir şey yapamayacaktır. Her ne kadar yasa koyucu itiraz hakkını öngörmüş olsa da önerilen itiraz hakkının neticeye ne kadar etkili bir şekilde uygulanacağı şüphelidir.

Bu madde ile ilintili olan 8 inci maddede yurt içinde ve yurtdışında yapılacak olan yardım kampanyalarının usul ve esaslarının yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir. Kuşkusuz yönetmelikte yer alacak olan ayrıntılar, yardım faaliyetlerinin ve kampanyaları açısından ağır prosedürler ve bürokratik engellemeleri de beraberinde getirebilecektir. Bunun da son yıllarda acil hastalık (SMA'lı çocuklar vb.) durumları için kullanılan yardım kampanyalarının amacına ulaşmasını etkileyici özelliği ortadadır.

9 uncu madde ile yardım toplama faaliyetleriyle ilgili konularda, kamu kurum ve kuruluşlarına bankalar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilmesine imkân

tanınması düzenlenmektedir. Burada kamu kurum ve kuruluşlarına verilecek olağanüstü yetkinin kişisel verilerin korunmasına aykırı olacağı tartışmasızdır. Bankalar dahil denilerek yurttaşların hesaplarının en detaylı bir şekilde incelenmesine olanak tanıyacak olan bu düzenlemenin herkesi “terörist” ilan edebilmenin bir diğer yolu olacağı da tartışmasızdır. Hakeza bankalardan kişi bilgilerine ve mevduat bilgilerine erişim yurttaşların hesaplarına el konulmasına dair uygulamaları da meşru kılacak ve hatta bankacılık sistemini dahi tehdit eden bir durum oluşacaktır.

10 uncu maddeyle 2860 sayılı Kanununun 29’uncu maddesinin değiştirilmesiyle idari para cezalarının artırılması, miktarı ve idari yaptırımını düzenlenmektedir. İdari para cezalarının artırılmasının manası da elbette yaptırımların ağırlaştırılmış olmasıdır. Mevcut yasada 700 lira olan para cezası 285 kat artarak 200 bin liraya kadar çıkabilecektir. İzinsiz yardım toplayanlara 5 bin liradan 100 bin liraya kadar para cezası öngörülürken, bu eylemin internet ortamında yapılması halinde ise 10 bin liradan 200 bin liraya kadar para cezası uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. İzinsiz para toplanmasına yer ve imkan sağlayanlara ise uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmamaları halinde 5 bin lira para cezası öngörülmüyor. Bu açıkça para cezası uygulamasının amacı ile örtüşmeyen bir maddedir. Ölçülülük ilkesinden verilen tavizin açıkça kötü giden ekonomi için bir can simidine dönüştürülmesi bir başka niyeti ortaya sermektedir. Son yıllarda artan idari para cezası uygulamalarının yurttaşlar için büyük bir yüke dönüştüğü tartışmasızdır. Kişilerin hesaplarında en ufak bir hareketlenmenin dahi yardım kampanyası olarak nitelendirileceğini düşünecek olur isek, her yurttaşın bu türden bir suç ve cezanın muhatabı olması da kaçınılmaz gözükmektedir. Bu nedenle ölçülülükten uzak bir şekilde düzenlenen teklif metninin kabulü mümkün değildir. İktidar sosyal devlet olmanın gereklerini yerine getirmezken yurttaşların dayanışma ile ortaya toparladığı meblağların ceza adı altında tahsil edilmesi iktidarın bu yasadan beklentisini de açıkça ortaya koymaktadır.

11 inci madde hükmü; merkezi yurt dışında bulunan ve Türkiye’de faaliyette olan vakıflar ve dernekleri kanun kapsamına almaktadır. Bu düzenlemenin de vakıf ve dernek çalışmalarını büyük oranda etkileyeceği açıktır. Dünyanın dört bir yanına dağılmış yurttaşların kendi aralarındaki birlik duygusunun bir yansıması olan dernek ve vakıfların ayrıştırılması ve hatta yurtdışı menşei olanların kriminalize edilmesine olanak tanıyacak olan bu düzenlemenin kabulü anayasa ve evrensel ilkelerle örtüşmemektedir. Bu bahisle de kabulü mümkün değildir.

12 inci madde düzenlemesi; Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması, terörizmin finansmanı ve uyuşturucudan ceza alanların TCK 53’te belirtilen, ceza süreleri geçmiş veya affa uğramış olsa dahi dernek genel kurulları hariç hiçbir organında yer alamamasını öngörmektedir. TCK-53 hükmünün bu kanun için uygulama olanağının kaldırılmış olması; anayasaya aykırıdır. Memnu hakların iadesinin bu kanun için uygulanmayacak olması ve hakkında TCK-53 uygulanan kişilerin dernek organlarında yer alamaması ne hayatın olağan akışına, ne anayasaya ne de uluslararası mevzuata uygundur. Bu itibarla bu maddenin de teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

MADDE 13- 5253 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle derneklerin denetimini geniş bir şekilde artırmayı öngörmektedir. Dernek denetimlerine ilişkin 19’uncu maddedeki değişikliklerle, mevcut durumda İçişleri Bakanı veya mülki idare amirinin talimatıyla yaptırılan denetimlerin, yine bu talimatla ve açıkça, kamu görevlileri eliyle üç yılı geçmeyecek şekilde düzenli olarak her yıl yapılacağı hüküm altına alınıyor.

Anayasa md 20- Özel hayatın gizliliği bakımından; Kamu görevlilerinden kastın kim olduğu belirsiz olmakla beraber daha önce herhangi bir periyoda bağlanmamış denetimlerin her yıl yapılacak şekilde periyoda bağlanması öngörülmüştür. Birçok muğlaklık barındıran madde, hangi bilgi ve belgelerin kimler tarafından ne kadar süreyle kullanılmak üzere istenebileceği hususunu belirsiz bırakmıştır. Anayasa md 20: *Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz* der. Bu bağlamda mevzu bahis belirsizliklerin kişisel verilerin korunması hakkına aykırılık içerdiği ayrıca dernekler üzerindeki baskıyı artırıp keyfiliğe sebep olacağı aşikârdır.

MADDE 15- Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar üzerinden terörizmin finansmanının sağlanmasını engellemek için bu kuruluşlarla ilgili soruşturma başlatılması durumunda soruşturma başlatılan ilgili kişilerin İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılması öngörülmektedir. Yine ikinci fıkra ile “ sakınca görülmesi” durumunda İçişleri Bakanına, derhal mahkemeye başvurmak suretiyle, ilgili derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyma yetkisi vermektedir. Öncelikle bu madde masumiyet karinesine aykırı bir düzenlemeyi öngörmektedir. Şöyle ki; hakkında henüz nihai bir karar verilmemiş kişi hakkında idareye geniş bir yetki tanınmaktadır. Hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı olmaksızın kişi hakkında yaptırım uygulanması, temel hakkının kısıtlanması ve derneğin faaliyetlerinin durdurulması masumiyet karinesine ve lekelenmeme hakkına aykırıdır

Anayasa md 13- Kişi hak ve hürriyetlerinin kısıtlanması bakımından; Anayasa md 13: *“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”* demektedir. Bu sebeple örgütlenme ve dernek kurma hakkının direkt bakanlık tarafından ortadan kaldırılması Anayasa md 13 ’aykırıdır.

Anayasa madde 2- Hukuk devleti olma bakımından, Temel hakkın keyfi olarak kısıtlanması, herhangi bir yargı kararı olmadan kişinin anayasada tanımlanmış haklarının elinden alınması hukuk devleti ile bağdaşmayacak bir durumdur.

Anayasa md 33- Örgütlenme ve dernek kurma hakkı bakımından öngörülen madde İçişleri Bakanlığına dernek kurma hakkını keyfi bir şekilde ortadan kaldıracak orantısız, belirsiz ve geniş yetkiler tanımaktadır. Yasa teklifinin kendisinin başı başına Anayasa aykırı olması bir yana yargı sisteminin geldiği hal, muhalifler ve STK’lar üzerindeki baskı ve problemler mevzuatlardan kaynaklı uygulamada hakkın özüne haksız ve keyfi müdahaleye açık hale gelmektedir. Şöyle ki terör, terörist ve terörizm gibi kavramların TCK ve TMK’da geniş tanımlanması bu öngörülen yasanın uygulamada daha problemler haline gelmesine sebep olmaktadır. Ayrıca tartışma götürmez bir gerçeklik var ki o da Türkiye’de yargı bağımsızlığının ortadan kalkmış olduğudur. Bu vaziyet de uygulamada öngörülen yasanın sadece muhalif ve hak temelli çalışma yürüten STK’ları bertaraf etmeye yönelik kullanılacağına işaret eder. Bunun en yakın örneğini 2016 yılında darbe bahanesi ile OHAL KHK’leri ile kapatılan muhalif ve hak alanında çalışan STK’ların kapatılmasıyla yaşadık. Ayrıca tüm bunları Türkiye’nin siyasal konjunktüründen ve hali hazırdaki rejimden bağımsız ele almamak gerekmektedir. Ülkede varlığını can alıcı şekilde hissettiren otoriter rejimin Cumhurbaşkanlığı sistemi ile kurumsallaşması ile birlikte rejim varlığını toplumsal muhalefeti yok etme üzerine kurmuştur. Yargı yürütmeye eklenerek sadece iktidar yanlısı olmayı yok etme üzerine sistemleşmiştir. Erklar ayrılığının olmadığı ülkede böyle bir yasanın uygulamada neye hizmet edeceğini tahmin etmek hiç zor değildir.

Anayasa md 36- adil yargılanma hakkı bakımından-Bu düzenlemenin adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini söylemek yerinde olur.

Madde 19- Kabahatler Kanunu kapsamında tüzel kişi temsilcilerinin, tüzel kişi yararına işleyecekleri suçlardaki idari para cezası yaptırımının kapsamına uyusturucu suçları eklenmekte, terörün finansmanı ile uyum sağlanmaktadır. İkinci fıkra ile tüzel kişiye verilecek idari para cezası için tüzel kişi temsilcisi ile ilgili yürütülen soruşturma ve kovuşturmanın beklenmeyeceği düzenlenmektedir.

Anayasa md 38-Masumiyet ilkesi bakımından; Bu madde, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için suçu işleyen kişi hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturmanın tamamlanmasının beklenmeyeceğini düzenliyor. Anayasa'nın 38. maddesinde 'Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz' denmektedir. "Diğer yandan Anayasa koyucu masumiyet karinesini olağanüstü durumlarda dahi sınırlandıramayacak mutlak bir ilke olarak kabul etmiştir. Fakat gelin görün ki ortada bir yargı kararı olmaksızın kesilecek yüklü para cezalarını öngörüyor madde 19.

Suç ve cezada orantılılık ilkesi bakımından; öngörülen madde, para sınırını orantısız bir şekilde yükseltiyor. Öngörülen para cezasının bu kadar orantısız ve astronomik bir şekilde yükseltilmesi orantılılık ilkesine aykırıdır ve cezanın orantılı olması da, ceza hukukunun önemli ilkelerinden bir tanesidir. Ceza, sonucunu oluşturduğu hukuki nedenle, yani suç fiiliyle daima orantılı olmalıdır. Devletin cezalandırma yetkisinin mantiki sınırını oluşturan ve kefarete düşüncesinden kaynaklanan bu ilke, ceza adaletinin ortaya çıkışında önemli bir rol üstlenmektedir.

MADDE-20 Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi hakkındaki kanununda "bildirim yükümlülüğü olanların" kapsamı genişletilerek "serbest avukatları" da eklemektedir. Avukatlık kanununda düzenlenen sır saklama yükümlülüğüne aykırı bir düzenlemedir. Müvekkil ile vekil arasındaki güven ilişkisi mesleğin özüne dairdir. Hal böyleyken mesleğin ruhuna aykırı vekil- müvekkil güvenini kırarak bu madde kabul edilebilir değil.

MADDE-24 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun'un 17'nci maddesine ekleme yapılmaktadır. Hâkimin, aklama ve terörün finansmanı suçunun işlenmediğine yönelik kanaatinin bulunmadığı durumlarda rapor alınması ve üç ay içinde tekrar hâkim onayına sunulması düzenleniyor. Ayrıca gizli soruşturmacı görevlendirmesi ekleniyor düzenlemeye.

Anayasa Md 35- Mülkiyet Hakkı Bakımından- mal varlığına elkonulabilme yetkisinin gecikmesi halinde sakınca var denilerek savcılıklara bırakılması durumu ve üç aylık süre içerisinde kararın bu kadar uzun bir sürede ssürüncemede bırakılmış olması durumu mülkiyet hakkının keyfiyetle ihlaline sebep olacaktır.

Silahların Eşitliği İlkesi ve hukuk devleti ilkesi Bakımından-Silahların eşitliği ilkesi hukukun en temel ilkelerinden biri olup bir yargılamada, iddia eden taraf ve savunan tarafa eşit imkânların tanınması anlamına gelen evrensel hukuk ilkesidir. Taraflarından birinin haberi olmadığı, haberi olsa bile etki edemediği, dinlenmediği, taleplerinin dikkate alınmadığı bir soruşturma, adil kabul edilemez. Gizli soruşturma ile hukuki dinlenilme hakkının ihlal edileceği aşikârdır. Hukuki dinlenilme hakkından vazgeçilemez. Zira bu hak kaynağını Anayasadaki eşitlik ve hukuk devleti ilkesinden alır. Hukuki dinlenilme hakkı, hukuk devletinin bir göstergesi; hukuk devleti, hukuki dinlenilme hakkının güvencesidir

MADDE- 37: Bu maddede yine önceki maddelerde de ihdas edildiği üzere, mal varlığının dondurulması neticesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Ankara Ağır Ceza Mahkemesinin onayına sunulması öngörülmüyor. Ağır Ceza Mahkemesinin vereceği karara karşı da Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre bir itiraz yolu öngörülmüyor

Bu itirazın gerçek anlamda maddi hukuka uygun bir şekilde inceleneceğine ilişkin kuşularımız var. Bunun bir şekilde yeniden ihdas edilmesi gerekiyor. Diğer taraftan, özellikle maddi hukuk açısından çok ciddi şekilde mağduriyetlere neden olabilecek mal varlığının, verimli bir şekilde yönetimi için ciddi bir şekilde tedbir alınması gerekir.

3- ESASA DAİR DEĞERLENDİRME

OECD'nin Türkiye'ye 2021 yılına kadar yapması için zaman tanıdığı düzenlemeleri içeren kanun teklifi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararlarında yer alan kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin nasıl engelleneceği, malvarlıklarının nasıl dondurulacağına yönelik düzenleme öngörüyor. Teklifin gerekçesinde G-7 ülkeleri tarafından kurulan Mali Eylem Görev Gücü (FATF) çalışmaları ve BM Güvenlik Konseyi kararları kapsamında "Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanına karşı uluslararası düzeyde mücadele standartlarının tespit edilerek idari ve adli araçların etkin şekilde devreye konması" ifadeleri yer alıyor.

Ancak Uluslararası kuruluşları ve kararlarını gerekçe göstererek bu teklif ile birlikte iktidar; dernekler, vakıflar, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarını doğrudan hedef alacak şekilde iç hukukta düzenleme yapmak amaçlanmaktadır. Şöyle ki;

Adı, kitle imha silahlarından bahsetse de teklifte yer alan 43 maddeden yalnızca altısı buna ilişkin. Yani kanunun adı ile düzenlediği alan arasında nicel bir ilişki kurmak zor. Buna rağmen teklif, dernekleri doğrudan ilgilendiren Dernekler Kanununun yedi, dernek faaliyetlerini ilgilendiren Yardım Toplama Kanununun ise dört maddesini değiştiriyor. Yani aslında teklifin genel gerekçe kısmında ifade ettiği amaçtan başka amaçları da kapsadığını söylemek zor olmaz.

Kanun teklifinde Cumhurbaşkanı ve İçişleri Bakanı'na, sivil toplum kuruluşlarının (STK) yönetimine "kayım atama yetkisi" veren maddeler de yer alıyor. Söz konusu teklif yasalaşırsa İçişleri Bakanı ve valilikler, STK'lerin yönetiminde bulunan ve hakkında terör soruşturması açılan isimleri görevden alabilecek, derneğin faaliyetini geçici olarak durdurabilecek ve gerekli görürse yönetimlerine kayyım atayabilecek. Buna göre, insan hakları alanında çalışan derneklerden, medya alanında çalışan derneklere kadar tüm derneklerin faaliyetleri, OHAL döneminde KHK'lerle yapıldığı gibi "geçici süreyle de olsa" sınırlandırılabilir. Dernek yöneticileri hakkında yaptıkları bir basın açıklaması ya da basın toplantısı nedeniyle soruşturma açılırsa, yönetimin yerine kayyım atanabilecek. Bu durumda hak alanında çalışan derneklerden, medya alanında çalışan derneklere kadar tüm STK'ler için kayyım tarafından yönetilmesi yolu açılmış olacak.

Bunca hak ihlalinin yaşandığı ülkede STK'ların cezalandırma korkusu olmadan faaliyet göstermelerini garanti altına alacak düzenlemelerin yapılması gerekirken zaten yeterince baskılanmış sivil toplum tamamen ortadan kaldırılmak istenmektedir. İktidar partisinin TCK ve TMK mevzuatındaki "terör", "terörist", "terörizm" kavramlarını politik çıkarları ekseninde

hukuki zeminden çıkarılması sebebiyle Türkiye'deki demokratik sivil toplum kuruluşlarının keyfi biçimde kapatılması söz konusu olacak ve bu bağlamda BM'nin öngördüğü amaçların ve çerçevenin AKP Hükümeti tarafından suistimal edileceği açıktır. Öncelikle TMK'da terör kavramının geniş tanımlamasından vazgeçilmelidir.

Teklif metninde yer alan, daha önce ceza almış ve hakkında TCK-53 üncü maddesi uygulananların dernek organlarında yer almamasını öngören düzenlemenin de yasanın amacı ile bağdaşmadığı açıktır. Memnu hakların iadesi gibi bir hakkın bu yasa metni için yok sayılması, esasen bu yasanın esas niyetini ortaya koyan bir diğer yanındır. Böylelikle geçmişte ceza almış, aradan geçen süre zarfında memnu haklarını elde etmiş olan yurttaşların kriminalize edilmesi söz konusu olacaktır. Bu da Anayasanın eşitlik ilkesi başta olmak üzere çeşitli evrensel kriterlere aykırıdır.

Teklifle sivil alana getirilen bir diğer önemli düzenleme, İçişleri Bakanlığınca yapılan denetimlerin bundan böyle rutin denetimlere evrilmesi. Bilindiği gibi artık dernekler bazen Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlükleri, bazen de doğrudan İçişleri Bakanlığı denetçileri tarafından denetlenabiliyorlar. Ancak bu periyodik değil belirli bir karar üzerine veya şikayet üzerine yapılan denetimler. Teklif yasalarsa artık derneklerin her sene denetlenmesi rutin olacak, denetlenmeme ise istisna. Ve bu istisnanın süresi hiçbir biçimde üç seneyi aşamayacak. Devletin muhalif olana ve kendinden olmayana politikası gözetildiğinde bundan böyle derneklerin her yıl rutin olarak denetleneceği hususunun bir taciz aracına döneceğini söylemek mümkün.

Üstelik İçişleri Bakanlığı ve dernek denetçileri dışındaki kamu görevlilerine de bu denetim yaptırılabilir. Bu da polis, jandarma, bekçiler dahil olmak üzere kamu görevlisi sıfatı taşıyan herkesin bu denetimi yapabilmesi anlamı taşıyacak. Bu denetimlerde bilirkişi de görevlendirilebilir. Teklifin Dernekler Kanununun 19. maddesini değiştiren 13. maddesinin bir diğer özelliği, denetlenen dernekle ortaklığı bulunan derneğin de denetlenmesini otomatikman sağlaması. Dolayısıyla bir dernek başka bir derneğe hibe vermiş ise veya herhangi bir ortak çalışma tarih etmişse, denetlenen dernekte yola çıkılarak diğer bütün derneklere denetimin yolu açılmış olacak.

Dernek yardımları ve karşılıklı fon işlemleri tam anlamıyla AKP/MHP iktidarının güvenlik aparatının içerisine alınmaktadır. Ve hatta internette yapılan yardım çalışmaları da yine güvenlik aparatının konusu edilmektedir. Yani sosyal dayanışma yardımlarının yapılması ve sosyal medyada bu yardımların yaygınlaştırılması doğrudan engellenebilir vaziyete getirilmektedir. Bunun yanı sıra tedbir konulan kişi, kurum ve organizasyonlara "fon sağlayan"ların mal varlığına idarenin keyfi kararları kapsamında el konabilecektir.

Sivil toplumda gerçekleşecek tüm yardım faaliyeti ile ilgili yürütme erkinin her türlü yetkiyi alması, istibdat rejiminin göstergesidir. Yardım kampanyalarının bile iktidarın tekeline alınmasını, tek adam rejiminin kurumsallaştırmasının bir adımı olarak algılamak lazım. Özellikle madde 17'de el koymalar ve mal varlıklarını dondurmalar ile idari cezaların "yargı kararı" beklenmeksizin İçişleri Bakanlığı ukdesine bırakılması, bu rejime güçlü bir örnektir. Ayrıca madde 15'te İçişleri Bakanlığına "sakınca" görmesi durumunda yetki verilmesi de bu rejimin örneğini güçlendirmektedir.

Özellikle madde 41'de 'malvarlığı dondurulmasına karar verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına bilerek ya da isteyerek fon sağlayanların cezalandırılması için yeni

suç ihdas edilmek'le, iktidar yürütme erkine dayanarak her kurumu "suçlu" ilan ederek "malvarlığına el koyma" yetkisine sahip olmaktadır.

Son dönemlerde iktidarın sosyal devlet ilkesinden verdiği tavizler; toplumda yardımlaşma ağlarının örülmesine yol açmıştır. Son dönemlerin en önemli hastalıkları olan SMA; ilik naklini, kök hücre naklini zaruri kılan ve masraflarını devletin ödemediği riskli hastalıklar için yurttaşlar tek çareyi yardım toplama kampanyalarında bulmaktadır. Bu tür hastalıklar için yardım toplanma bahsini de direkt riske eden bu düzenlemenin, yurttaşları ne denli zorluğa düşüreceği tartışmasıdır. Hatta idareye verilen hesaplara el koyma yetkisinin, bir bebeğin hastalığını iyileştirecek düzeyde toplanan paranın hazineye devri gibi bir seçeneği de barındırması, yasa teklifinin tüm yurttaşları olumsuz etkileyeceği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Yürütme erkinin bu denli yetkilendirilmesi otoriterlikten totaliterliğe geçişte sivil, siyasal ve ekonomik toplumların/işlemlerin örüntü içerisine alınmasına işaret etmektedir. Bu yönüyle 2015 yılından beri iktidarın çizdiği yol ve rotanın bir devamı olarak totaliter rejimin inşası "kanunileştirme taktiği" ile gerçekleştirilmek istenmektedir. Öte yandan iktidar "kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanını" bahane ederek içerideki istibdat rejimini derinleştirmek istenmektedir. Genel gerekçede G-7 ülkeleri ve Kanada'daki "monarşi" bahsi, içerideki totaliter rejim inşası için bahane edilmektedir.

1624 Sayılı BMGK Kararı

Uluslararası Hukuktan doğan temel yükümlülükleri yerine getirmek üzere tüm devletler gerekli önlemleri almaya çağrılmaktadır. Buna göre Birleşmiş Milletler Genel Meclisi'nin "Terörle Mücadelede İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunması" başlıklı 63/185 sayılı kararı referans gösterilmektedir.

63/185 sayılı karara göre terörle mücadelede hiçbir devletin insan haklarından, demokrasiden, hukukun üstünlüğünden, etnik, dini ve cinsiyet temelindeki ayrımcılıkla mücadeleden taviz veremeyeceği açıkça belirtilmektedir. Türkiye'nin etnik azınlıkların anadillerini kullanma hakkını düzenleyen 27'nci maddesine koyduğu şerh ile imzalamış olduğu Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'ne ve ayrıca Evrensel İnsan Hakları Sözleşmesine de atıfta bulunularak bunlara dair tüm yükümlüklerin yerine getirilmesi çağrısında bulunmaktadır.

Aynı karar metninde Türkiye'nin halen imzacısı olmadığı 20 Aralık 2006 tarihli 61/177 sayılı "İnsanların Zorla Kaybettirilmesine Karşı Uluslararası Sözleşmenin" benimsenmesine de çağrı yapılmaktadır. Ayrıca ifade özgürlüğünün de kısıtlanamayacağı açıkça ifade edilmiştir.

Özetle, Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi yasalasından önce AKP İktidarının yukarıda belirtilen temel sözleşmelere ve esas maddelere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesi beklenmelidir. Ancak AKP İktidarı, uluslararası sözleşmelerin içinden kendi çıkarına olduğunu düşündüğü sadece bir ifadeyi esas alarak, en temel uluslararası hukuk ilkelerini by-pass etmektedir.

FATF tavsiyelerinin “Belirli müşteriler ve faaliyetler için ilave tedbirler” kısmı yasa teklifinde ver almamaktadır.

FATH 12 numaralı tavsiye kararında Siyasi Nüfuz Sahibi Kişilerden bahsetmiştir.

Buna göre yerli ve yabancı siyasi nüfuz sahibi kişiler ile yakınları tarafından gerçekleştirilen işlemlere konu olan fonların ve mal varlığının mali kurumlarca yakından takip edilerek kaynağının tespiti için tedbir alınması gerekmektedir. Kanun teklifinde bu tavsiyeye denk gelecek maddelerin düzenlenmesi gerekmektedir.

Komisyonaya gelen yasa teklifinde siyasi nüfuza sahip kişiler ve ailelerine ilişkin tedbirlere yönelik herhangi bir maddenin yer almaması ilginç olmakla beraber teklifin gerçek ve BM’nin öngördüğü amacından koparıldığının da bir kanıtıdır. İktidar, BMGK kararları doğrultusunda düzenlenmesi gereken yasa teklifinde, bu gerekliliğin yanından bile geçmeyerek kendini ve yandaşını koruyacak şekilde kapsam dışı bırakmıştır. Yasa teklifinin FATH 12 numaralı tavsiye kararına uyumlu şekilde siyasi nüfuza sahip kişiler ve ailelerine yönelik tedbirleri de kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekir.

SONUÇ OLARAK

Paket, içerdiği birçok düzenleme ile başta Anayasa olmak üzere, mevcut yasalara, Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkeme’nin kararlarına açıkça aykırılık teşkil etmekle beraber, Dernekler Kanunu’nda yapılmak istenen değişiklik, uluslararası hukuk başta olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve iç hukuktaki ilgili diğer düzenlemelerle uyumlu görünmemektedir. İlgili değişikliklerle amaç, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi ise, kanun maddeleri bu çerçevede kaleme alınmalı, düzenlemenin kapsamı belirtilen hususlarla sınırlandırılmalı ve gerekçede belirtilen amaçlar açıkça belirlenmelidir.

Yürütme organına verilen derneğin faaliyetten alıkoyma veya organ veya organlarındaki üyelerin görevden uzaklaştırılması yetkisinin Anayasa ve uluslararası hukuk ile uyumlu olmaması sebebiyle, örgütlenme özgürlüğü esas alınarak yeniden değerlendirilmelidir.

Soruşturma aşamasında olan bir dosya için verilecek ölçsüz bir tedbir hak kayıplarına ve mağduriyete neden olabilecektir. Bu anlamda ancak Mahkeme kararı ile ve çerçevesi belirli ve sınırlı olan hallerde bir düzenleme yapılmasının mümkün olması gerekmektedir

Örgütlenme özgürlüğüne sınırlama getiren söz konusu değişikliğin sivil toplum örgütlerinin görüşleri de alınarak yeniden düzenlenmesinde büyük fayda bulunmaktadır. Temel ilke ve prensipler başta olmak üzere, hazırlanacak Kanun ve ilgili yönetmelikler de dâhil olmak üzere tüm konularda görüşleri alınmalı ve bu çalışma gerçek anlamda katılımcılığı sağlamaya yetecek bir sürece yayılmalıdır. Nitekim sivil toplum örgütlerini doğrudan ilgilendiren bu tür konularda görüşlerine başvurulması uluslararası hukukun da bir gereğidir

Teklif aynı zamanda sivil toplum örgütlerinin örgütlenme ve kaynak geliştirme faaliyetlerini kolaylaştıracak, kişi ve kurumların bağış yapmasını teşvik edecek şekilde hazırlanmalıdır.

Teklif, mevcut 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu Anayasa ve Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber İlkeler (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ve Venedik Komisyonu) doğrultusunda gözden geçirilmeli ve iyileştirilmelidir.

Bu bahisle ve belirtmiş olduğumuz nedenlerle 2/3261 Esas Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Dair Kanun Teklifine ve Adalet Komisyonu raporuna katılmıyoruz. Saygı ile arz olunur.

Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman

21.12.2020
Abdullah Koç
Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

43 maddelik Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifiyle 6 ayrı yasada değişiklik yapılması öngörülüyor. Torba yasa teklifinin gerekçesinde; kitle imha silahlarının, nükleer, kimyasal ve biyolojik nitelik sağlayan silahlar olarak tanımlandığı, can ve mal kaybına neden olduğu ve çevre ve sağlık sorunlarına yol açtığı belirtilmektedir. Düzenleme ile kitle imha silahlarının yayılmasının ve finansmanının önlenmesi için etkili, caydırıcı ve orantılı adli ve idari yaptırımlar ile Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kabiliyetini artırmanın ve bu anlamda adli araçların etkin kullanılmasını sağlaması amaçlanmaktadır.

Geneli Üzerine Açıklamalar

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi uzun yıllar boyunca terörle mücadele eden ülkemiz için önemli bir kanun teklifi olmakla birlikte etraflıca tartışılması gerekmektedir. Çünkü terör Türkiye'ye çok acı çektirmiştir ve hatta dünyanın en önemli sorunlarından birisidir. Biz nedense sadece kolluk güçlerimize güvenerek terörü çözmeye çalıştık ve onların da kahramanca çabalarıyla, fedakârlıklarıyla yıllardır bize çok çektiren bu konuda ciddi mesafeler alındı.

2021 yılı Bütçe görüşmelerinde TBMM Genel Kurulunda İçişleri Bakanının ifade ettiği gibi terörist sayısı eğer gerçekten 320'lere düşürülmüşse, bu konuda bu derece yetkinlerse önemli bir gelişme sayılır. Yıllardır 300'e düştü, 500'e düştü sözlerini çok duyduk, böyle olmasını, terörün yok olmasını gönülden isteriz ama sadece kolluk güçlerinin gayreti ve kahramanlıklarıyla bunun üstesinden gelemediğimiz de şu geçtiğimiz kırk yıl içinde görülmüştür. O zaman, ne gerekir bu kolluk güçlerinin cansiperane mücadelesinin yanında? Hukuk ve adalet güvencesi. Hukuk ve adalet güvencesinin sadece terör konusunda değil ekonomide de ne kadar etkili olduğu artık herkes tarafından görülmüştür. Onun için, ekonomideki zorluklar nedeniyle de Hükümet hemen hemen her yıl "adalet ve hukuk reformu" diye önümüze torba yasaları getirmektedir. Biz bundan şikâyetçi değiliz, her türlü desteği vermek, çabayı da gösterme kararlılığındayız. Ama olgunlaştıramadığımız, tartışılmasına katkı sunamadığımız için de son derece rahatsızız.

Adalet Komisyonunda gayret eden arkadaşlarımızın, hukukçuların çabalarının hiçbir sonuç vermemesi, çok ciddi sorunlarımızdan birisidir. Bundan şu çıkar: "Eleştiri yapan, muhalefet edenleri hasım görerek bu çabalara değer vermemek" anlamı çıkar yani "Muhalefetin görüşlerine biz değer vermiyoruz." Oysa, İktidar kanadında da bizim gibi düşünen hukukçular olduğunu çok iyi biliyoruz. Peki, bu böyle bilinirken neden bir türlü konuları yeterince tartışmıyoruz? O da tabii ki yine, geldiğimiz noktada, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde tek yetkiliye doğru giden bir sistemin sonucu. Sayın Bakan bundan önceki Adalet Komisyonunda şunu söylemişti! "Siyaset yargıdan elini çekmeli! Ve kıyamete kadar da gitse adalet tecelli etmeli." Biz de "Sayın Bakan, siyasetin elini çekmesi çok zor çünkü bizzat Cumhurbaşkanının televizyonlardaki konuşmasıyla yargıyı etkilediği bir gerçektir, bu gerçeği hiç saklamaya da gerek yok. Böyle durumlarda da yargının bağımsız karar verebilme imkânı yoktur. Hepimizin bildiği bu gerçeği sizler de biliyorsunuz ama dile getirmezsiniz son derece zordur." demiştik. Bugün geldiğimiz noktada, Adalet Komisyonundaki bu yasa teklifini yeterince inceleyeme fırsatımız olmadı ama göz atma fırsatı bulduğumuzda ve sunumu dinledikten sonra ben şunu görüyorum: Tabii ki son derece yararlı yönleri vardır. Hatırlar mısınız, El Kaide, uçaklarıyla Amerika'da uçaklarla çok ciddi terör yarattığı zaman ve yüzlerce

kişinin ölümüne neden olduğunda, dünyayı sarsan o terörde merak etmişim “Bu El Kaide bunu nasıl yaptı? Parayı nereden buldu?” diye ve sorunun cevabı da çok açıktı “Amerika’dan buluyor.” Amerika’dan nasıl bulur? Tabii sermaye şirketlerindeki, halka açık şirketlerdeki büyük paylarıyla, ortaklıklarıyla. İşte bu yasa o ülkelerin zenginliklerinden kolayca yararlanarak terör yapma imkanını engelleyebilir. Terörü engellemek için evrensel ölçekte işbirliği yararlıdır gerçekten. Ama böylesine önemli yasaları çok ciddi ele alarak tartışılarak çıkarılmasına yüzde 100 destek veririz ama Türkiye’de, Adalet Komisyonunda ve Mecliste yasaları nasıl geçirdiğimizi de çok iyi biliyoruz. Burada muhalefetin hiç katkısı yok. Peki, katkımız olmasa da hiç olmazsa yargı uygulamada sağlıklı karar verebilsin bağımsız olsun.

Her yıl adalet ve hukuk reformu yapıyoruz başlığı altında torba kanunlar geçiriyoruz meclisten ama bugün geldiğimiz noktada, Bir yanda iktidar konuşurken yargının, o yorum ve açıklamalara paralel kararlar verdiğini görüyoruz. Artık anayasa mahkemesini tanımıyoruz diyen mahkemeler var. “Anayasa Mahkemesi kararlarını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını hiç dikkate bile almayan mahkemeler var. Yargımız bu durumdayken neye güvenebiliriz, yeni kanunlarla neyi çözeriz? Öncelikle Uygulamadaki hataları gidermek yargı bağımsızlığı ve güvenceleri sağlamak gerekir.

Sivil toplumu rahatsız eden bazı maddeler var kanun teklifinde. Sivil topluma da -yasanın içinde görüyoruz ki- derneklere kayyum uygulaması gelecek. Hangi adalet mekanizmasıyla kime ve neye güvenebiliriz ki “Bu, terörün finansmandır, buna el koyalım.” “Şu sivil toplum kuruluşunu kapatalım ya da bir kayyum atayalım.” dediğimiz zaman hangi kurumun adaletine güveneceğiz? Yani AYM kararını tanımam diyen mahkemelere mi? Tarafli Cumhurbaşkanı ya da İçişleri bakanına mı? Bu durumda biz kime hangi adalet anlayışımıza güvenebiliriz? Türkiye’de maalesef hukukçular bile konuşamaz hâle geliyor. Bülent Arınç’ı beğenirsiniz, beğenmezsiniz ama bir şey söyledi. Özünde şudur söylediği; “Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulandığı zaman filan şahısların tahliye edilmesi gerekir!” Ee oldu. Başına gelmedik kalmadı! Bir hukukçu bunu niye söyler? Özünde birilerini korumak değil tabii ki adaleti korumak hukuku korumaktır aslanan, yargıya güvenin yeniden sağlanmasının da yoludur bu.

Haksızlığın ve hukuksuzluğun olağan hâle geldiği bir ülkede terörü engellemek bile zorlaşır. Şimdi, teröre karşı kolluk güçleri görev yaparken eğer o adalet o ülkede çökmüşse, -“Adalet mülkün temelidir.” boşuna söylenmiş bir şey değil ki, gerçekten adalet bir ülkede güven kaybediyorsa, çöküyorsa - o ülkede kargaşayı nasıl engelleriz? Biz diyoruz ki: Teröre karşı kolluk güçlerimizin amansız ve canı pahasına mücadele vermesinin yanında adalet ve hukukun yeniden ihya edilmesi, hukuk mekanizmalarının her şeyiyle işletilmesi terörün sonunu getirecek önemli etkenlerdendir.

Siz “Şu, şu dernekleri kapatıyoruz.” dediğiniz zaman Türkiye’de sivil toplum çok ciddi rahatsızlığa uğrayacaktır. Neden? “Kapatalım.” diyen mekanizmaların adaletine, eşit davranacağıma güvenmedikten sonra toplumda çok ciddi rahatsızlıklar olacaktır. Keşke bu kadar kolay olsaydı, birtakım engellemeler yasaklar ve sert tedbirlerle bu tür şeyleri dünya engelleyebilseydi hukukun, adaletin ve demokrasinin olmadığı ülkelerde kargaşa, anarşi ve terörün olmaması gerekirdi ama baktığımız zaman, adaletin, hukukun ve demokrasinin kökleştiği ülkelerde terör giderek azalmış ama adalet ve demokrasisi eksik ve hukuk devleti olamayan ülkelerde ise kargaşa ve teröre uygun iklim bulmak kolaylaşmıştır. Siz dünyanın neresinde gördünüz, trafik yol kestiğinde vatandaşların birbiriyle yardımlaştığını, ışıklar

yakarak “Kontrol var.” dediğini? Ancak bizde olur. Bunun arka planını düşündüğümüz, zaman yurttaşların birbiriyle bir dayanışmasıdır. Tuzak kuran devlete ya da orantısız cezaya ya da hukuksuzluğa karşı olan bir dayanışmasıdır. Sonuçta güvensizliktir.

Devletin adaletine güvenilen hukuk devleti sayılan demokratik ülkelerde ise yurttaşları, kuralların işlenmesi için ihbar mekanizmasını çalıştırır. Her bir yurttaş demokrasilerde kolluk güçlerinin yardımcıları gibi çalışır. Onun için şu son derece önemli kanunu bu kadar aceleye getirmeseydik de keşke enine boyuna tartışarak olgunlaştırabilseydik. Bir yıl önce “Basına özgürlük.” diyerek kanun teklifi getirdiniz. Neden öyle dediniz. Dünyada, Türkiye’de en çok basın mensubunun tutuklu olduğu ülke olduğumuz için yıpranmış ve itibar kaybetmiştik. Buna karşılık reform diye getirdiniz ve haber verme amacıyla basının yazdıklarının suç teşkil etmeyeceğine dair bir düzenlemeydi. Biz de dedik ki: “Bunun için Ceza Kanunu’nda değişikliğe gerek yok. Anayasa’da ve Ceza Kanununun da buna ilişkin aynı mahiyette düzenlemeler zaten vardır. Yeniden kanun değişikliğine ne gerek var dedik. Bu bir tekrardır dedik ama kanun çıktı ardından “Basına Özgürlük” manşetleri çıktı ve hemen arkasından da Müyesser Yıldız, Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu, Murat Ağrel’in tutuklandığını gördük. Yani bir şeyler değişmiyor ve yargı bağımsız olamıyor, kendi kendimizi kandırıyoruz.

Bizim yapmamız gereken: Süratle hukuk ve adaleti yeniden ihya etmenin yollarını aramamız lazım. Sonra terörün finansmanı için teklifte tedbir arıyoruz. Burada diyoruz ki: “Terörün finansmanını donduralım göz açtırmayalım.” Güzel, tabii ki öyle olması lazım ama dışarıdan gelecek paralar gelsin, sorgu sual yok, mali af diyorsunuz. Yani dışarıdan gelen paraların bu çerçevede denetimi yapılabilecek mi? Bu özensizlikler maalesef ülkemizi, devletimizi, hukukumuzu ve adaletimizi yıpratıyor. İstanbul eski baş Savcısı İrfan Fidan, iktidarın siyasi yorumları paralelinde tutuklama ve iddianameleri ile tanınıyor. Osman Kavala hakkındaki iddianame ve tutuklama ve yargılama da neredeyse dünyada simge bir dava haline geldi. Suç olarak hafızalarda kalan sadece iktidar liderlerinin söylediği "sorosçuluk" yani kanunumuz da olmayan bir suç tanımı! İrfan Fidan çok tartışılmalı biri olarak Yargıtay üyesi yapıldıktan hemen sonra belli ki Anayasa Mahkemesi üyeliği planlanmış ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine en uygun AYM başkan arayışına girilmiştir. Biz çoğu AK PARTİ’li hukukçu arkadaşın da bizim gibi düşündüğünü biliyoruz. Bu sistemle ne ekonomiyi düzeltebiliriz ne hukuk ve adaleti yerli yerine oturtabiliriz. düzeltebiliriz.

Yasayı bazı maddelerindeki itirazlarımızla birlikte İYİ Parti olarak yararlı ve gerçekten Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları çerçevesinde iş birliğinin terörle mücadelede çok faydalı olacağına inanıyoruz, ama bize gereken samimiyettir, bize gereken adalettir, hukuka saygıdır. Biz, otoriter bir rejimin hele hele yargıya böyle bir müdahale olduğu dönemde, adalete güvenin sarsıldığı bir dönemde böyle yasalarda çok dikkatli olunması gerektiğine inanıyoruz. Muhalefeti yok sayarak kendi bildiğiniz yöntemlerle acele yapılan torba yasalarla sonuç alınmadığını görmüş olmanız gerekir. Biz artık ümitlerimizi kaybediyoruz. Yargının siyasete bağımlı hale gelmesi adaleti güvenilir hale getirmiş yıpratmıştır. Devletin adaletine güvenilir noktaya geldiğimizde sorunları çözmek değil, büyüteceği düşüncesindeyiz. Öncelikle ele almamız gereken yargı bağımsızlığı ve adalete güveni yeniden tesis etmektir.

Teröre maddi imkân sağlayan veya terörün finans kaynaklarının kurutulmasına yönelik bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Gerçekten de Türkiye son altmış yıldır terörden çektiği kadar başka bir unsurdan çekmemiştir. Biz de İYİ PARTİ olarak teröre maddi kaynak sağlayan, finans sağlayan her türlü kanalın kurutulmasından yanayız. Bu kanun yapılırken de hukukun üstünlüğü, hukukun genel ilkelerini de dikkate alarak sadece kanuna dayalı değil de kanunun da gücünü hukuktan alarak netleşirse o zaman bir hukuk devleti olma özelliğini de yakalarız. Sadece sayısal üstünlüğümüze güvenerek kanun çıkarırsak o zaman hukuk olmaz, kanun olur. Türkiye de bir kanun devleti hâline gelir.

Makul sebepler kişiden kişiye değişen, göreceli kavramlardır. Bize göre makul olan bir şey başkasına göre makul olmayabilir. Bu makullerin netleştirilmesi, belli kriterlere ve çerçeveye oturtulması gerekiyor. Kanun uygulayıcıları zaman zaman şahsi kanaatlerini, dünya görüşlerini ve ideolojilerini de bu makul sebeplerin arasına sıkıştırarak toplum tarafından çok hoş karşılanmayan kararlar sebep olabiliyorlar, onların verdiği olumsuz kararlar da maalesef devlete mal oluyor, vatandaşla devleti karşı karşıya getiriyor; devletle vatandaş arasındaki gönül bağının zayıflamasına sebep oluyor. Dolayısıyla bu kanun uygulayıcılarına geniş kapsamlı kavramlar sunduğumuzda zaman zaman olumsuz neticeler meydana geliyor.

OECD'nin Türkiye'ye 2021 yılına kadar yapması için tanıdığı düzenlemeleri içeren bu kanun teklifi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarında yer alan kişi ve kuruluşların faaliyetlerinin nasıl engelleneceği, mal varlıklarının nasıl dondurulacağına yönelik düzenlemeler öngörüyor. Teklifin gerekçesinde “Gelişmiş 7 ülke tarafından kurulan Mali Eylem Görev Gücü çalışmaları Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları kapsamında suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanmasını ve terörizmin finansmanına karşı uluslararası düzeyde mücadele standartları tespit edilerek idari ve adli araçların etkin şekilde devreye konması.” ifadeleri yer alıyor. Mali Eylem Görev Gücü 1989 yılında kurulmuş, 24 Eylül 1991’de de Türkiye üye olmuş, en son 15 Aralıkta yayımlanan bir raporda Türkiye’nin insan, göçmen, uyuşturucu, yakıt kaçakçılığı riski ve terör saldırısı riski yüksek olduğu için bize 40 tavsiyede bulunmuş. Bu tavsiye üzerinden yaklaşık bir yıl geçmiş. Ama bugüne kadar siyasi irade bu konuda herhangi bir eyleme girişmemiş. Keşke daha önce bu rapordan sonra toplanabilirdi detaylı bir şekilde konuları tartışabilseydik. Kanun teklifinde Cumhurbaşkanı ve İçişleri Bakanına sivil toplum kuruluşlarının yönetimine kayyum atama yetkisi veren maddeler yer alıyor. Bu teklif yasalaştığında İçişleri Bakanı ve valilikler sivil toplum kuruluşlarının yönetiminde bulunan ve hakkında terör soruşturması açılan isimleri görevden alabilecek, derneğin faaliyetini geçici olarak durdurabilecek ve gerekli görürse yönetimlerine kayyum atayabilecek. Buradaki kriter sadece terör soruşturması açılması ise bu çok sığ bir kavram. Bugün, Türkiye’de günümüzde bir ihbar üzerinde herkes hakkında günümüzde terör soruşturması açılabilir ve savcılar da çok rahat delilleri toplanmadan sanıktan delile gitme cihetiyle bu soruşturmayı açıyor. Çok kolay soruşturma açılan günümüzde, bu kriterin soruşturmaya bağlanması bizce hukuka uygun değildir. Bu konuda en azından bir iddianame hazırlanıp mahkemenin bu iddianameyi kabul etmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Derneklerin yardım faaliyetleri İçişleri Bakanlığı veya valilikler tarafından denetlenecek, internet yoluyla yapılan yardım toplama faaliyetlerinde yasaya aykırılık bulunması hâlinde içerikleri engellenecek, içerikleri engellenmeyen yer sağlayıcıya da yaptırım uygulanacak. Umuyoruz bu da objektif ve tarafsız şekilde uygulanır.

OECD bünyesinde Uluslararası Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Kuruluşunun Türkiye için yayımlandığı 40 tavsiye kararından bazılarının uygulanmadığı, Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna yönelik göstermelik bir düzenlemeyle muhalif, toplumsal ve insan hakları alanında çalışmalar yürüten kurumları hareketsiz kılacak diye endişe taşıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti devletinin terörden çektiği sıkıntıları biliyoruz. Türkiye'nin teröre verdiği maddi ve manevi kayıpları da biliyoruz. Hani diyoruz ya: "Vatan söz konusuysa diğerleri teferruattır." Böyle bu konuda en azından muhalif milletvekilleriyle, hukukçularla bir araya gelip daha mükemmel bir yasa olmuş olsaydı iyi olurdu diye düşünüyoruz.

Düzenlemede göze çarpan bazı sorunlar var, 4 numaralı tavsiye, müsadere ve geçici önlemlere ilişkin. Bu önlemler bize göre şu yetkileri içermelidir: Müsadereye tabi mal varlıklarının tespiti, izlenmesi ve değerinin belirlenmesi gerekir. Mal varlığının herhangi bir şekilde alım ve satımını, transferini veya üzerindeki diğer tasarrufları engellemek için el koyma, dondurma gibi geçici tedbirlerin uygulanması, müsadereye tabi mal varlığının ülke tarafından dondurulması veya el konulabilmesi ya da geri alınabilmesine hâle getiren eylemleri engelleyecek ve hükümsüz kılacak önlemlerin alınması, uygun soruşturma önlemlerinin alınması. Ülkeler, kendi iç hukukunun temel prensiplerine uygun olduğu ölçüde bu tür gelirlerin ya da araçların bir cezai mahkûmiyet getirmeksizin müsadere edilmesine imkân verecek veya suçlu tarafından müsadereye tabi olduğu iddia edilen söz konusu mal varlığının meşru kaynağını göstermesi gereken önlemleri uygulamaya dikkatle almalıdır. Fakat ülkelerin mevzuat düzenlemeleri de dâhil olmak üzere, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına hâle gelmeksizin orantılı önlemler alınmasını öngörmektedir. Fakat Terörle Mücadele Kanunu'nda "terör" kavramının çok geniş ele alınması, hâlihazırda iktidarın muhalefeti sindirmek için yargıyı aparat olarak kullanması ve kendine muhalif her kesimi terörist olarak suçlaması bu düzenlemenin kötü niyetle kullanılacağına dair endişelerimizi su yüzüne çıkarmaktadır. "Belirli müşteriler ve faaliyetler için ilave önlemler kısmı" yasa teklifinde yer almamaktadır. Finansal kuruluşlara yabancı siyasi nüfus sahibi kişilerle ilgili olarak müşterinin tanınması hususundaki olağan tedbirleri uygulamanın yanı sıra müşterinin ya da gerçek faydalanıcının siyasi nüfus sahibi bir kişi olup olmadığının belirlenmesi için uygun risk yönetim sistemine sahip olması, bu tür iş ilişkileri tesis edilmesi için üst düzey yönetiminden onay alması, fonların ve mal varlığının kaynağının tespiti için makul tedbirlerin alınması, iş ilişkisini sürekli olarak, sıkı bir şekilde izlemesi zorunluluğu getirilmelidir. Finansal kuruluşlar müşterinin ya da gerçek faydalanıcının yerli siyasi nüfus sahibi bir kişi ya da uluslararası bir kuruluş tarafından üst düzey bir görev tevdi edilen veya edilmiş olan kişi olup olmadığını belirlemek için makul önlemler almaya zorunlu tutulmalıdır. Söz konusu kişilerle daha yüksek risk taşıyan iş ilişkilerinde finansal kuruluşlara yukarıda bahsettiğim tedbirleri uygulama zorunluluğu getirilmelidir.

Biz sağlık ve tedavi masraflarının karşılanması ve yerel yönetimlerin yardım ve dayanışma amaçlı uygulama alanının bu kanun kapsamı dışında bırakılmasını talep ediyoruz. Zira zaman zaman hepimizin karşılaştığı gibi gerçekten zor durumda olan ve hasta yakınları tarafından karşılanması mümkün olmayan çok büyük bedeller hatta döviz bazında bedeller gündeme gelmekte. Bu vatandaşlara, bu bağlamda yardımcı olmak amacıyla bunun kapsam dışında kalmasını, yine yerel yönetimlerin özellikle doğal afetler döneminde ve yaşadığımız süreçte yardıma muhtaç olan vatandaşlarımıza yardım ve dayanışma amacıyla toplayacağı yardımların da bu kapsam dışında bırakılmasının sosyal yardımlaşmayı, dayanışmayı ve insanlar arasındaki duyguların kuvvetlendireceğine inanıyoruz.

Getirilen düzenlemeyle verilecek idari para cezalarının alt sınırı ile üst sınırı arasında çok büyük bir uçurum var; 5 bin liradan 100 bin liraya, 10 bin liradan 100 bin liraya gibi. Şimdi, bu kanunu uygulayacak kişi yardım toplayan derneğin vasıf ve mahiyetine göre kendi dünyasına, dünya görüşüne yakın ise alt sınırdan, uzak ise üst sınırdan ceza tayini yönüne gidebilir, bu kadar çok makas açıklığının olması beraberinde çeşitli sorunları da getirir. Bize göre, bunun yerine, toplanan yardımın yüzde 10'u veya 5 katı şekliyle teklifimizde belirttiğimiz gibi düzenleme getirilirse bu alanda meydana gelecek olumsuzlukları ortadan kaldırır diye düşünüyoruz ve kanun uygulayıcılarına da bu kadar geniş takdir yetkisinin verilmesi çeşitli sıkıntıları beraberinde getirir.

Kanun metninin 14. maddesine baktığımızda “dernekler tarafından mülki idare amirine bildirilir” denilmekte. Bu yükümlülük sadece bildirmekle sınırlı mı yoksa mülki idare amirinin her hangi bir tasarrufu var mı? Ben bildirdim “Hayır kardeşim, sen yardım yapamazsın.” derse, burada bir açıklık söz konusu, yani yükümlülük sadece bildirmekle mi sınırlı ve mülki idare amirinin bu konuda bir tasarrufu var mı? Bildirdikten sonra “Hayır kardeşim, sen yardım yapamazsın.” derse, bunun ucu açıksa, bu sorunu nasıl çözülecek.

Biz savcılık kararı ile yargı kararı olmadan el konulma işleminin hukuka ve hukukun ilkelerine uygun olmadığı kanaatindeyiz. 24. Madde de “Yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur.” denilmekte, yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunmadığında bu el koyma kararı hükümsüz kalacak mı, yoksa sudan bahanelerle, bir hafta on gün, savcı bu işlemi uzatacak mı? Burada bir açıklık var. Biz, Anayasa'ya, mülkiyet hakkına ve diğer temel hak ve hürriyetlere aykırı olduğunu kanaatindeyiz. Bu maddenin tamamen çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Varlık Barışı

Uygulamada "*varlık barışı*" olarak adlandırılan düzenlemelerin amacı esas itibarıyla vergisel değildir, yurt dışındaki paraların Türkiye'ye getirilmesi, Türkiye'de olup da kayıt dışında olan varlıkların ise kayıt altına alınmasıdır. Vergi barışından yararlanmayı teşvik etmek için de bildirim veya beyanda bulunanlara vergi koruması sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle **hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacağı** açıkça hükme bağlanmaktadır.

Bu hüküm iki konuda taahhüt içerir. Birincisi beyan edilen veya bildirilen varlıklardan hareketle vergi incelemesi yapılamaz. İkincisi ise herhangi bir nedenle yapılan vergi incelemesinde, varlık barışında bulunulduğunun tespiti halinde tarhiyat yapılamaz.

Son üç varlık barışı düzenlemesi halen zamanaşımına uğramamış yıllara ilişkin vergi incelemelerini etkileyebilir. Aşağıda yürürlük tarihi sırasıyla bu düzenlemelerin vergi korumasına ilişkin hükümleri ile bunun şartlarına yer verilmiştir.

Varlık Barışı Düzenlemesi	Hüküm ve Şartlar
6736 sayılı Kanun (madde 7) Yürürlük tarihi: 19.08.2016	Bu kanun kapsamında Türkiye'ye getirilen veya kanuni defterlere kaydedilen varlıklar nedeniyle madde hükmünden yararlananlar

	ve bunların kanuni temsilcileri hakkında, başkaca bir neden ile gerekli olması hali saklı kalmak üzere sırf bu işlemin yapılmış olmasından dolayı ve bu işlemde hareket edilerek, hiçbir şekilde vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı ile herhangi bir araştırma, inceleme, soruşturma veya kovuşturma yapılamaz , vergi cezası ve idari para cezası kesilemez.
7143 sayılı Kanun (madde 10/13) Yürürlük tarihi: 19.05.2018	Bu madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir surette vergi incelemesi ve tarhiyatı yapılamaz . Bu hükümden faydalanılabilmesi için bildirilen veya beyan edilen tutara ilişkin tarh edilen (%2 verginin vadesinde ödenmesi ve yurt dışındaki varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak hesaba transfer edilmesi şarttır. (31.7.2018 tarihine kadar bildirilerek Türkiye'ye getirilen varlıklar ile beyan edilerek kamunu defterlere kaydedilen varlıklara ilişkin olarak %2 vergi tarh edilmez)
7186 sayılı Kanun (madde 2) Yürürlük tarihi: 19.07.2019	Bu madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılamaz . Bu hükümden faydalanılabilmesi için bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen (%1 verginin vadesinde ödenmesi ve birinci fıkraya uyarınca bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi şarttır
7156 sayılı Kanun (madde 21) Yürürlük tarihi: 17.11.2020	Bu madde kapsamında bildirilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılamaz . Bu hükümden faydalanılabilmesi için birinci fıkraya uyarınca bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi şarttır. Vergi oranı %0 olarak belirlendi

En son 2019 yılında yapılan varlık barışı düzenlemesinde sisteme 17 milyar TL para girmiş, dolayısıyla 170 milyon TL vergi elde edilmiştir. 2018 yılında 16 milyar TL, 2013 yılında 69 milyar TL ve 2010 yılında 47,3 milyar TL girmiş sisteme. Tahsil edilen vergiler ise 2018'de 126 milyon TL, 2013 yılında 1,4 milyar TL ve 2010 yılında 1,6 milyar TL.

Varlık Barışı Yılı	Sisteme Giren Para (TL)	Tahsil edilen vergi (TL)
2019	17 milyar	170 milyon
2018	16 milyar	126 milyon
2013	69 milyar	1,4 milyar
2010	47,3 milyar	1,6 milyar

Kara Para Aklama Hakkında

Yurtdışından getirilen varlıklar üzerinde, yapılan bildirim ve beyanlar hakkında vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması kara para aklama iddialarını gündeme gelmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı Osman Dinçbaş, kara para aklama konusunda ülke olarak çok iyi bir yerde olduğumuzu, şu ana kadar yapılan 6 tane varlık barışı projesinde veya eyleminde uluslararası kuruluşlardan "*Siz kara para aklıyorsunuz*" diye hiçbir eleştiri alınmadığını, çünkü varlık barışında bir parayı Türkiye'ye getirip veya Türkiye'deyken kayda geçirip bankalara sokan, sisteme sokan kişinin kayıt altına alınmasının temel şart olduğunu, kara parada ise böyle bir şeyin olamayacağını söylemiştir.

Öte yandan varlık barışı kapsamında yalnızca 'vergi incelemesi' yapılmayacağını güvencesi verilmekte, Gümrük kanunu, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun vb. mevzuatlar çerçevesinde devletin her zaman için inceleme hakkının mevcut olduğu ileri sürülmektedir.

Bu savunmalar karşısında varlık barışı çıkarıldığı yıllar boyunca bu mevzuatlar çerçevesinde kaç tane soruşturma ya da inceleme başlatıldığına dair bir veri bulunmamaktadır. Ayrıca, varlıkların hangi ülkelerden, kara para aklama merkezleri olarak çalışan off-shore bankaların ülkelerinden gelip gelmediği konusu belirsizdir.

Maddeler Üzerine Görüşler

3. Madde'nin 2. Fıkrasında yer alan "dolaylı kontrol eden kişi veya kuruluş"un nasıl tespit edileceği açık değildir.

4. Madde'nin 4. Fıkrasında yer alan "makul sebeplerin" ifadesinin yoruma açık ve kontrolsüz suçlamalara sebebiyet vermemesi için "kuvvetli şüphenin" ifadesinin kullanılması daha uygun olacaktır.

Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddenin 4'üncü fıkrasında yer alan "makul sebepler" ifadesinin "kuvvetli şüphenin" olarak değiştirilmesi teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

7. Madde ile internet ortamında yardım toplanmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Ancak düzenlemenin daha ayrıntılı yapılmasıyla hem kötüye kullanımın önüne geçilmesi hem de

gerçekten toplanan küçük çaplı yardımların engellenmemesi sağlanmalıdır. SMA hastaları için düzenlenen yardım kampanyaları vardır. Bu tür durumların izne tabi olmaması gerekmektedir. En azından Valiliğin erişim engeli değil şartları sağlaması durumunda izin alınması için süre verilmesi düzenlemeye eklenebilir.

Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesine "Sağlık ve tedavi masraflarının karşılanması gerekçesiyle düzenlenmek istenen yardım kampanyaları valilikler tarafından koordine edilerek, izin verilebilir. Yerel yönetimlerin yardım ve dayanışma amaçlı kurulan birimleri bu kanun kapsamı dışındadır." Fıkralarının eklenmesi teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

8. Madde ile 2860 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. "Yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir."

Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 8'nci maddesinin "Yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir." Olarak düzenlenmesi çünkü bu hususların Meclis denetiminden geçecek bir kanunla düzenlenmesinin Anayasa'ya ve yerleşik düzenlemelere hukuken uygun olacağı teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

9. Madde ile 2860 sayılı Kanunun 16'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlar tarafından, yardım toplama faaliyetinde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına, bankalar dahil gerçek ve tüzel kişilere yönelik bilgi ve belge isteme hakkı öngörülmüştür.

Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesine "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler kanun ve yönetmeliklerde belirlenen sürelerde imha edilir." Fıkrasının eklenmesi teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir. Bu teklifle denetim süreci sonunda elde edilecek kişisel verilerin kanunda belirlenen saklanma süreleri sonunda imha edilmesi amaçlanmıştır.

10. Madde 'de düzenlenen ceza artışları 10 katına kadar varmaktadır. Bu ceza artışları yerine toplanan yardım tutarının belirli bir yüzdesi üzerinden ceza uygulanması hem kanunun uzun ömürlü olmasını hem de cezanın adaletli uygulanmasını sağlayacaktır.

Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin bu gerekçeye uygun olarak şu şekilde değiştirilmesi teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir:

"**Madde 10-** 2860 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. MADDE 29- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara toplanan **yardım miktarının 10 katına kadar** idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması halinde ise **toplanan yardım miktarının 15 katına kadar** idari para cezası verilir. İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa **toplanan yardım miktarının 5 katına kadar** idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapan sorumlu kurul üyelerine, toplanan yardım miktarının 10 katına kadar idari para cezası verilir. Bu Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere **toplanan yardım miktarının 5 katına kadar** idari para cezası verilir. İzin verilen

yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa **toplanan yardım miktarının 5 katına kadar** idari para cezası ile cezalandırılır. İzin vermeye yetkili makamın izin verdiği yer dışında yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa **toplanan yardım miktarının 5 katına kadar** idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu İzinsiz toplanan mal ve paralara el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Bu maddede yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznini veren makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması halinde idari yaptırımlara vali karar verir, Vali bu yetkisini vali yardımcılara veya kaymakamlara devredebilir.”

12. Madde ile TCK da belirlenen sürelerin geçmiş olmasına ya da affa uğranılmasına rağmen kişilerin belirli haklardan mahrum bırakılmasına yol açmaktadır. Cezasını çekmiş bir kimsenin hayatının geri kalanında bu yüzden sorumlu tutulması insanlık onuruna ve doğasına aykırıdır.

Bu gerekçeyle Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 12'inci maddesinin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

15. Madde ile İçişleri Bakanı'na dernek genel kurulu dışındaki organlarında görev yapanların geçici görevden uzaklaştırma yetkisi verilmektedir. Bu yetkinin bakana değil Cumhuriyet Savcısına verilmesi adalet sistemi açısından daha uygun olacaktır. Ayrıca Dernekler Kanunu 27. Maddesinde hapis cezası aldığı tespit edilmesi şartıyla görevden alınabilecek görevliler yeni düzenlemeyle soruşturma aşamasında dahi görevden alınabilecektir. Bu durum masumiyet karinesine aykırıdır.

Bu gerekçeyle Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

19. Madde ile tüzel kişilere uygulanacak para cezası için kişi hakkında soruşturma veya kovuşturmanın beklenmemesi düzenlenecektir. Bu durum suçun tüzel kişi yararına işlenip işlenmediğinin yeterince araştırılmadan ceza uygulanmasına ve “şüpheden sanık yararlanır” ve “masumiyet karinesi” ilkelerine aykırıdır.

20. Madde ile “Yükümlü”ler kısmına belirli işler bakımından serbest avukatlar da dahil edilecektir. Avukatlık mesleğinin ruhuna aykırı biçimde avukatların suça dahil olamamaları halinde müvekkillerinin suçlarından sorumlu tutulması hukuka uygun değildir.

Bu gerekçeyle Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 20'inci maddesi 1. fıkrasının teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

21. Madde ile müşterinin tanınması ve kimlik tespiti işlemlerine “gerekli diğer tedbirleri almak” yükümlülüğü getirilmiştir. Ancak bu tedbirlerin ne olduğu ve nasıl yapılacağı belirsizdir. Bu durumun kanunda düzenlenmesi gerekmektedir. Yükümlülere ucu açık bir yükümlülük düzenlenmiştir. Ucu açık bırakılan sorumlulukların yönetmelikle belirleneceği ön görülmektedir.

22. Madde ile Finansal gruba bağılı kuruluşların; müşteri tanınması, hesap ve işlemlerin bilgi paylaşımıyla yapabileceğı düzenlenmiştir. Özel kanunlarda yer alan hükümler sebebiyle bu paylaşımından kaçınılamayacağı ön görülmüştür. Kişisel Verilerin Korunması hiçe sayılarak müşteri bilgilerinin paylaşılması hak ihlaline sebebiyet verebilir. Her ne kadar amaç terörizm finansmanının önlenmesi olsa da bu bilgiler şirketler tarafından kullanılacaktır. Bu hususta önlem alınmalıdır. Ayrıca İlk cümlede “bilgi paylaşımında bulunabilir” denilmiş sonrasında “bilgi paylaşımından kaçınılamaz” denilmiştir. Bu ifadeler birbirleriyle çelişmektedir.

24. Madde ile Elkoyma tedbirine eklemeler yapılacaktır. CEZA MUHAKEMESİ KANUNU’nda düzenlenen Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma başlığına göre hakim kararıyla el koymaya tabi olan şarta Cumhuriyet savcısına tanınan gecikmesinde sakınca bulunan durumda el koyma yetkisine süre konulması ön görülmüş 3 ay içinde hakim onayı olmadığı durumda hükümsüz kalması getirilecektir. Aklama suçunun örgüt faaliyeti olup olmadığına bakılmaksızın Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi (CMK Madde 139) ve 4208 sayılı kanunda düzenlenen Kontrollü Teslimat tedbirine başvurulabilmesi ön görülmüştür.

Savcılık kararıyla malvarlığının müsadere edilmesi ve el koyma kararı alınması keyfiliğe ve telafi mümkün olmayan zararlara yol açabilir gerekçesiyle Komisyon görüşmelerinde Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir.

26. Madde ile defter tutma yükümlülüğüne Ticaret bakanlığı tarafından Pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, yönetim kurulu toplantı ve müzakere defterlerinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılacaktır. “Zorunlu kılabilir” ifadesi şirketler için ayrı ayrı mı uygulama yapılacağı yoksa genel bir kararla mı zorunlu kılınabileceğı anlaşılamamıştır. Belirli bir süre verilerek o tarihe kadar zorunlu kılınabilmesi daha uygun olacaktır.

Hasan Subaşı
Antalya

Ayhan Erel
Aksaray

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ABDULLAH
GÜLER VE 43 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**KİTLE İMHA SİLAHLARININ YAYILMASININ
FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, kapsam ve tanımlar

MADDE 1-(1) Bu Kanun, Birleşmiş Milletler

Güvenlik Konseyinin kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik yaptırım kararlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

(2) Bu Kanun hükümleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının kapsamına bağlı olarak uygulanır.

(3) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) BMGK: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini,

b) BMGK kararı: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik yaptırım kararlarını ve bu kararların eklerini,

c) Komisyon: Denetim ve İşbirliği Komisyonunu,

ifade eder. Fon, malvarlığı ve malvarlığının dondurulması tanımları bakımından 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinde yer alan tanımlar uygulanır.

Yasak işlem ve faaliyetler

MADDE 2- (1) BMGK kararlarının kapsamına bağlı olarak;

a) Bu kararlarda yer alan kişi veya kuruluşlara veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara ya da bunların yararına her türlü fon toplanması veya sağlanması ya da bunların Türkiye’de iş ortaklığına ya da başkaca iş ilişkilerine girmesi,

b) Bu kararlarda yasaklanan nükleer, balistik füze programları veya diğer faaliyetlerle ilgili

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KİTLE İMHA SİLAHLARININ YAYILMASININ
FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, kapsam ve tanımlar

MADDE 1-(1) Bu Kanun, Birleşmiş Milletler

Güvenlik Konseyinin kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik yaptırım kararlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

(2) Bu Kanun hükümleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının kapsamına bağlı olarak uygulanır.

(3) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) BMGK: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini,

b) BMGK kararı: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik yaptırım kararlarını ve bu kararların eklerini,

c) Komisyon: Denetim ve İşbirliği Komisyonunu,

ifade eder. Fon, malvarlığı ve malvarlığının dondurulması tanımları bakımından 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinde yer alan tanımlar uygulanır.

Yasak işlem ve faaliyetler

MADDE 2- (1) BMGK kararlarının kapsamına bağlı olarak;

a) Bu kararlarda yer alan kişi veya kuruluşlara veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara ya da bunların yararına her türlü fon toplanması veya sağlanması ya da bunların Türkiye’de iş ortaklığına ya da başkaca iş ilişkilerine girmesi,

b) Bu kararlarda yasaklanan nükleer, balistik füze programları veya diğer faaliyetlerle ilgili

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

olarak organizasyonlara veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara ya da bunların yararına her türlü fon toplanması veya sağlanması,

yasaktır.

(2) BMGK kararlarının kapsamına bağlı olarak bu kararlarda belirtilen kişi, kuruluş veya organizasyonların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların;

a) Türkiye’de temsilcilik açması, her türlü faaliyette bulunması, faaliyetlerini gerçek veya tüzel kişiler aracılığıyla doğrudan ya da dolaylı olarak yürütmesi,

b) Bankalarının Türkiye’de şube veya temsil ofisi açması ya da iş ortaklığına girmesi,

c) Bankaları ile iş ortaklığı kurulması, sermaye ortaklığına gidilmesi veya muhabir banka ilişkisi tesis edilmesi,

yasak olup, mevcut olanlar sonlandırılır.

(3) BMGK tarafından izin verilen haller dışında ilgili kararların kapsamına bağlı olarak bu kararlarda belirtilen madde, malzeme ve ekipmanın ithali, ihracı, transiti ve teknolojinin transferi veya nükleer faaliyetlere ya da nükleer silah atma sistemlerinin geliştirilmesine katkı sağlanması veya destek verilmesi yasaktır.

(4) BMGK kararlarına karşı ilgililer tarafından Denetim ve İşbirliği Komisyonuna yapılan başvurular, Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla BMGK’ya iletilir.

Malvarlığının dondurulması ve yasakların uygulanması

MADDE 3- (1) BMGK’nın kararlarına konu;

a) Kişi veya kuruluşların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

olarak organizasyonlara veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara ya da bunların yararına her türlü fon toplanması veya sağlanması,

yasaktır.

(2) BMGK kararlarının kapsamına bağlı olarak bu kararlarda belirtilen kişi, kuruluş veya organizasyonların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların;

a) Türkiye’de temsilcilik açması, her türlü faaliyette bulunması, faaliyetlerini gerçek veya tüzel kişiler aracılığıyla doğrudan ya da dolaylı olarak yürütmesi,

b) Bankalarının Türkiye’de şube veya temsil ofisi açması ya da iş ortaklığına girmesi,

c) Bankaları ile iş ortaklığı kurulması, sermaye ortaklığına gidilmesi veya muhabir banka ilişkisi tesis edilmesi,

yasak olup, mevcut olanlar sonlandırılır.

(3) BMGK tarafından izin verilen hâller dışında ilgili kararların kapsamına bağlı olarak bu kararlarda belirtilen madde, malzeme ve ekipmanın ithali, ihracı, transiti ve teknolojinin transferi veya nükleer faaliyetlere ya da nükleer silah atma sistemlerinin geliştirilmesine katkı sağlanması veya destek verilmesi yasaktır.

(4) BMGK kararlarına karşı ilgililer tarafından Komisyona yapılan başvurular, Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla BMGK’ya iletilir.

Malvarlığının dondurulması ve yasakların uygulanması

MADDE 3- (1) BMGK’nın kararlarına konu;

a) Kişi veya kuruluşların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların Türkiye’de bulunan malvarlığının,

b) Deniz ulaşım araçlarının,

dondurulması veya 2 nci maddede belirtilen yasaklama kararları ile bu kararların kaldırılması kararları Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır.

(2) BMGK’nın kararlarında belirtilen organizasyonların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların 2 nci maddede belirtilen yasaklı işlem ve faaliyetlerde bulduklarına ilişkin makul sebeplerin varlığı halinde Denetim ve İşbirliği Komisyonunun önerisi üzerine Türkiye’deki malvarlıkları Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin dondurulur.

(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların Resmî Gazete’de yayımlanması ile birlikte nihai listeler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından internet sitelerinde gecikmeksizin yayımlanır.

(4) BMGK kararları uyarınca malvarlığının dondurulmasına ilişkin verilen kararların icrası ve sonuçları bakımından bu Kanunda düzenlenen hükümler saklı kalmak üzere 6415 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(5) Birinci fıkra uyarınca verilen yasaklama kararları ilgisine göre yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından derhal yerine getirilir.

(6) BMGK kararlarında belirtilen harcama ve ödemeler için kararda gösterilen usul ve sınırlarla bağlı kalmak üzere birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Denetim ve İşbirliği Komisyonu

MADDE 4- (1) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak Denetim ve İşbirliği Komisyonu oluşturulmuştur. Bu Kanunun uygulanmasında

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların Türkiye’de bulunan malvarlığının,

b) Deniz ulaşım araçlarının,

dondurulması veya 2 nci maddede belirtilen yasaklama kararları ile bu kararların kaldırılması kararları Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır.

(2) BMGK’nın kararlarında belirtilen organizasyonların veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kişi veya kuruluşların ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşların 2 nci maddede belirtilen yasaklı işlem ve faaliyetlerde bulduklarına ilişkin makul sebeplerin varlığı hâlinde Komisyonun önerisi üzerine Türkiye’deki malvarlıkları Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin dondurulur.

(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların Resmî Gazete’de yayımlanması ile birlikte nihai listeler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından internet sitelerinde gecikmeksizin yayımlanır.

(4) BMGK kararları uyarınca malvarlığının dondurulmasına ilişkin verilen kararların icrası ve sonuçları bakımından bu Kanunda düzenlenen hükümler saklı kalmak üzere 6415 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(5) Birinci fıkra uyarınca verilen yasaklama kararları ilgisine göre yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından derhâl yerine getirilir.

(6) BMGK kararlarında belirtilen harcama ve ödemeler için kararda gösterilen usul ve sınırlarla bağlı kalmak üzere birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Denetim ve İşbirliği Komisyonu

MADDE 4- (1) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak Denetim ve İşbirliği Komisyonu oluşturulmuştur. Bu Kanunun uygulanmasında

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

denetim ve işbirliği Komisyon tarafından sağlanır. Komisyon, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Hazine Kontrolörleri Kurulu, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Nükleer Düzenleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulunun en az genel müdür veya başkan yardımcısı düzeyinde olmak üzere bildireceği üyelerden oluşur. Komisyonun sekreteryaya hizmetleri Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülür.

(2) Görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcileri Komisyona çağrılabilir. Komisyon, gerek görmesi halinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan görüş, bilgi ve belge talebinde bulunabilir. Komisyon bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak bilgi ve belge istediği takdirde talepte bulunulan kişi, kurum ve kuruluşlar, kanunlarda yer alan hükümlere dayanarak bilgi ve belge vermekten kaçınmazlar. Komisyon kamu kurum ve kuruluşlarına uygulamaya ve alınması gereken tedbirlere ilişkin olarak görüş bildirebilir ve öneride bulunabilir.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, 2 nci maddede belirtilen yasak işlem ve faaliyetlere ilişkin bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerini Komisyona bildirmekle yükümlüdür.

(4) Komisyon, yasak işlem ve faaliyetlerin gerçekleştirildiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi ve kuruluşlar ile deniz ulaşım araçlarının BMGK listelerine eklenmesine ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması halinde listelerden çıkarılmasına ilişkin olarak BMGK'ya gönderilmek üzere Cumhurbaşkanına öneride bulunabilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

denetim ve iş birliği, Komisyon tarafından sağlanır. Komisyon, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanının başkanlığında; Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Nükleer Düzenleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulunun en az genel müdür veya başkan yardımcısı düzeyinde olmak üzere bildireceği üyelerden oluşur. Komisyonun sekreteryaya hizmetleri Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülür.

(2) Görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcileri Komisyona çağrılabilir. Komisyon, gerek görmesi hâlinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan görüş, bilgi ve belge talebinde bulunabilir. Komisyon bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak bilgi ve belge istediği takdirde talepte bulunulan kişi, kurum ve kuruluşlar, kanunlarda yer alan hükümlere dayanarak bilgi ve belge vermekten kaçınmazlar. Komisyon kamu kurum ve kuruluşlarına uygulamaya ve alınması gereken tedbirlere ilişkin olarak görüş bildirebilir ve öneride bulunabilir.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, 2 nci maddede belirtilen yasak işlem ve faaliyetlere ilişkin bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerini Komisyona bildirmekle yükümlüdür.

(4) Komisyon, yasak işlem ve faaliyetlerin gerçekleştirildiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi ve kuruluşlar ile deniz ulaşım araçlarının BMGK listelerine eklenmesine ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması hâlinde listelerden çıkarılmasına ilişkin olarak BMGK'ya gönderilmek üzere Cumhurbaşkanına öneride bulunabilir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Komisyon yılda en az iki defa toplanır. Komisyon başkanı gerektiğinde Komisyonu toplantıya çağırabilir. Komisyon, birinci fıkrada sayılan üyeler ile toplanarak katılanların en az dokuzunun oyu ile karar verir. Komisyonun başkan ve üyelerine her toplantı için (4.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir. Bu ödemeler damga vergisi hariç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bir yılda beşten fazla toplantı için ödeme yapılmaz.

(6) Komisyon çalışmaları gizlilik esaslarına uygun olarak yerine getirilir.

Ceza hükümleri

MADDE 5- (1) Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan yasaklara aykırı hareket edenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan yasaklara aykırı hareket edenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu Kanunun 3 üncü maddesi hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(4) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Bu maddede tanımlanan fiillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Komisyon yılda en az iki defa toplanır. Komisyon başkanı gerektiğinde Komisyonu toplantıya çağırabilir. Komisyon, birinci fıkrada sayılan üyeler ile toplanarak katılanların en az dokuzunun oyu ile karar verir. Komisyonun başkan ve üyelerine her toplantı için (4.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir. Bu ödemeler damga vergisi hariç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bir yılda beşten fazla toplantı için ödeme yapılmaz.

(6) Komisyon çalışmaları gizlilik esaslarına uygun olarak yerine getirilir.

Ceza hükümleri

MADDE 5- (1) Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan yasaklara aykırı hareket edenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan yasaklara aykırı hareket edenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu Kanunun 3 üncü maddesi hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(4) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Bu maddede tanımlanan fiillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

(6) Bu madde kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen yasak işlem ve faaliyetleri gerçekleştiren veya 3 üncü maddesi hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından ikimilyon Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(8) Yedinci fıkrada belirtilen fiilin bir özel hukuk tüzel kişinin yararına gerçekleştirilmesi halinde verilecek idari para cezasının üst sınırı ellimilyon Türk Lirasıdır. Bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi halinde işleme veya eyleme konu miktardan az olamaz.

(9) Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye Komisyon yetkilidir.

Yönetmelik

MADDE 6- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile Komisyonun çalışma usul ve esasları Adalet, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Hazine ve Maliye ve Ticaret Bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yürürlüğe konulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 7- 23/6/1983 tarihli ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İzinsiz yardım toplama faaliyetinin internet ortamında yapıldığının tespiti halinde ilgili valilik

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) Bu madde kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen yasak işlem ve faaliyetleri gerçekleştiren veya 3 üncü maddesi hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk lirasından iki milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

(8) Yedinci fıkrada belirtilen fiilin bir özel hukuk tüzel kişinin yararına gerçekleştirilmesi hâlinde verilecek idari para cezasının üst sınırı elli milyon Türk lirasıdır. Bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi hâlinde işleme veya eyleme konu miktardan az olamaz.

(9) Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye Komisyon yetkilidir.

Yönetmelik

MADDE 6- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile Komisyonun çalışma usul ve esasları Adalet, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Hazine ve Maliye ve Ticaret bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yürürlüğe konulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 7- 23/6/1983 tarihli ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İzinsiz yardım toplama faaliyetinin internet ortamında yapıldığının tespiti hâlinde ilgili valilik

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulamaması halinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı internet ortamındaki söz konusu içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sulh ceza hâkimliğine başvurur. Hakim, talebi en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar ve gereği yapılmak üzere doğrudan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderir. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir.”

MADDE 8- 2860 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 9- 2860 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlar, yardım toplama faaliyetiyle ilgili olanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dahil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulamaması hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı internet ortamındaki söz konusu içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sulh ceza hâkimliğine başvurur. Hâkim, talebi en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar ve gereği yapılmak üzere doğrudan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderir. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir.”

MADDE 8- 2860 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurt içine ve yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 9- 2860 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim ile görevlendirilenler ve izin vermeye yetkili makamlar, yardım toplama faaliyetiyle ilgili olanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 2860 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması halinde ise onbin Türk Lirasından ikiyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beşbin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapan sorumlu kurul üyelerine, beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Bu Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

İzin verilen yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

İzin vermeye yetkili makamın izin verdiği yer dışında yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu izinsiz toplanan mal ve paralara elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Bu maddede yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznini veren

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 2860 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması hâlinde ise on bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak yurt dışına yardım yapan sorumlu kurul üyelerine, beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

Bu Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

İzin verilen yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

İzin vermeye yetkili makamın izin verdiği yer dışında yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk lirası idari para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu izinsiz toplanan mal ve paralara el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Bu maddede yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznini veren

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması halinde idari yaptırımlara vali karar verir. Vali bu yetkisini vali yardımcılara veya kaymakamlara devredebilir.”

MADDE 11- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 1 inci maddesinde yer alan “ve yabancı dernekler ile merkezleri yurt dışında bulunan dernek ve vakıf dışındaki” ibaresi “; merkezleri yurt dışında bulunan dernekler ve vakıflar ile diğer” şeklinde ve “ile derneklere” ibaresi “ile bunlara” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5253 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya affa uğramış olsa bile; 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan suçlar ile Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından mahkum olanlar derneklerin genel kurul dışındaki organlarında görev alamazlar. Dernek organlarına seçildikten sonra yukarıdaki suçlardan mahkûm olanların görevi sona erer.”

MADDE 13- 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu görevlilerine” ibaresi, fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, fıkra aşağıdaki cümleler ve maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu denetimlerin, yapılacak risk değerlendirmelerine göre üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl yapılması esastır.”

“İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişleri ve dernekler denetçileri hariç, denetimlerde görevlendirilecek kamu görevlilerine verilecek

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması hâlinde idari yaptırımlara vali karar verir. Vali bu yetkisini vali yardımcılara veya kaymakamlara devredebilir.”

MADDE 11- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 1 inci maddesinde yer alan “ve yabancı dernekler ile merkezleri yurt dışında bulunan dernek ve vakıf dışındaki” ibaresi “; merkezleri yurt dışında bulunan dernekler ve vakıflar ile diğer” şeklinde ve “ile derneklere” ibaresi “ile bunlara” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5253 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya affa uğramış olsa bile; 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan suçlar ile Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından mahkûm olanlar derneklerin genel kurul dışındaki organlarında görev alamazlar. Dernek organlarına seçildikten sonra yukarıdaki suçlardan mahkûm olanların görevi sona erer.”

MADDE 13- 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu görevlilerine” ibaresi, fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, fıkra aşağıdaki cümleler ve maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu denetimlerin, yapılacak risk değerlendirmelerine göre üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl yapılması esastır.”

“İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişleri ve dernekler denetçileri hariç, denetimlerde görevlendirilecek kamu görevlilerine verilecek

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Bu denetimlerde görevlendirileceklerle ilişkin esas ve usuller yönetmelikte düzenlenir.”

“Denetim ile görevlendirilenler, kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dahil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermektan kaçınamazlar.

Özel kanunlarındaki düzenlemeler saklı kalmak üzere, İçişleri Bakanlığınca veya mülki idare amirliğince talep edilmesi halinde, dernekler ile derneklere ait her türlü tesis, müessese ve ortaklığı bulunan kuruluşlar, görev alanları ile sınırlı olmak üzere ilgili bakanlık ve kuruluşlar tarafından denetlenir.

Denetim sırasında, uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda İçişleri Bakanlığı, valilikler ve kaymakamlıklar tarafından bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişinin görevlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret İçişleri Bakanlığının bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

MADDE 14- 5253 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin başlığı “Yurt dışı yardımlar” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkrta eklenmiştir.

“Yurt dışına yapılacak yardımlar ise, yardım yapılmadan önce dernekler tarafından mülki idare amirliğine bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği ile yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 15- 5253 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve İçişleri Bakanlığının bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Bu denetimlerde görevlendirileceklerle ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

“Denetim ile görevlendirilenler, kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dâhil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermektan kaçınamazlar.

Özel kanunlarındaki düzenlemeler saklı kalmak üzere, İçişleri Bakanlığınca veya mülki idare amirliğince talep edilmesi hâlinde, dernekler ile derneklere ait her türlü tesis, müessese ve ortaklığı bulunan kuruluşlar, görev alanları ile sınırlı olmak üzere ilgili bakanlık ve kuruluşlar tarafından denetlenir.

Denetim sırasında, uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda İçişleri Bakanlığı, valilikler ve kaymakamlıklar tarafından bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişinin görevlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı İçişleri Bakanlığının bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

MADDE 14- 5253 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin başlığı “Yurt dışı yardımlar” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkrta eklenmiştir.

“Yurt dışına yapılacak yardımlar ise, yardım yapılmadan önce dernekler tarafından mülki idare amirliğine bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği ile yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 15- 5253 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

“Görevden uzaklaştırma ve faaliyetten geçici alıkoyma

MADDE 30/A- Bir derneğin faaliyeti çerçevesinde Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan suçlar ile Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından dolayı derneğin genel kurulu dışındaki organlarında görevli olanlar veya ilgili personel hakkında soruşturma başlatılması halinde bu kişiler veya bu kişilerin görev yaptığı organlar geçici bir tedbir olarak İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Birinci fıkrada belirtilen tedbirin yeterli olmaması ve gecikmesinde sakınca bulunması durumunda İçişleri Bakanı, derneği geçici olarak faaliyetten alıkoymaya ilişkin kararını verir ve yargılamaya Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre devam eder. İlgililer her zaman faaliyetten geçici alıkoyma kararının kaldırılmasını talep edebilir. Mahkeme başvuruyu gecikmeksizin karara bağlar.

Birinci fıkraya ve 32 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendine göre geçici olarak görevden uzaklaştırılan organların ve bu organların üyelerinin yerine yapılacak atamalarda 27 nci madde ile Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”

MADDE 16- 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“k) 9 ve 19 uncu maddelerinin üçüncü fıkralarındaki zorunluluğa uymayanlar ile tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin, gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olması şartıyla elde olmayan bir nedenle okunamayacak hâle

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Görevden uzaklaştırma ve faaliyetten geçici alıkoyma

MADDE 30/A- Bir derneğin faaliyeti çerçevesinde Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan suçlar ile Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından dolayı derneğin genel kurulu dışındaki organlarında görevli olanlar veya ilgili personel hakkında soruşturma başlatılması hâlinde bu kişiler veya bu kişilerin görev yaptığı organlar geçici bir tedbir olarak İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Birinci fıkrada belirtilen tedbirin yeterli olmaması ve gecikmesinde sakınca bulunması durumunda İçişleri Bakanı, derneği geçici olarak faaliyetten alıkoymaya ilişkin kararını verir ve yargılamaya Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre devam eder. İlgililer her zaman faaliyetten geçici alıkoyma kararının kaldırılmasını talep edebilir. Mahkeme başvuruyu gecikmeksizin karara bağlar.

Birinci fıkraya ve 32 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendine göre geçici olarak görevden uzaklaştırılan organların ve bu organların üyelerinin yerine yapılacak atamalarda 27 nci madde ile Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”

MADDE 16- 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“k) 9 ve 19 uncu maddelerinin üçüncü fıkralarındaki zorunluluğa uymayanlar ile tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin, gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olması şartıyla elde olmayan bir nedenle okunamayacak hâle

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

gelmesi veya kaybolması hâlinde, öğrenme tarihinden itibaren onbeş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine zayi belgesi almak için başvurmayan veya bu belgeyi denetim sırasında ibraz edemeyenler üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. 21 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

“(t) Yedibin Türk Lirasını aşan her türlü gelir, tahsilat, gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapmayan dernek yöneticilerine her bir işlem için işleme konu tutarın % 10’una kadar idari para cezası verilir. Bu bentte öngörülen parasal sınır; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırın, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.”

“(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak dernek organlarında görev alanlara ve bu kişilerin görevlerini yazılı uyarıya rağmen yedi gün içerisinde sonlandırmayan dernek yöneticilerine binbeşyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Mülki idare amirince yapılan ikinci yazılı uyarıya rağmen otuz gün içinde bu kişilerin organlardaki görevlerinin sonlandırılmaması halinde Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre işlem tesis edilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gelmesi veya kaybolması hâlinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine zayi belgesi almak için başvurmayan veya bu belgeyi denetim sırasında ibraz edemeyenler üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. 21 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.”

“(t) Yedi bin Türk lirasını aşan her türlü gelir, tahsilat, gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapmayan dernek yöneticilerine her bir işlem için işleme konu tutarın %10’una kadar idari para cezası verilir. Bu bentte öngörülen parasal sınır; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırın, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların hesabında bir Türk lirasının küsuru dikkate alınmaz.”

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak dernek organlarında görev alanlara ve bu kişilerin görevlerini yazılı uyarıya rağmen yedi gün içerisinde sonlandırmayan dernek yöneticilerine bin beş yüz Türk lirası idari para cezası verilir. Mülki idare amirince yapılan ikinci yazılı uyarıya rağmen otuz gün içinde bu kişilerin organlardaki görevlerinin sonlandırılmaması hâlinde Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre işlem tesis edilir.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 17- 5253 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- Bu Kanun hükümleri; derneklerin şubeleri, dernek ve vakıfların üst kuruluşları, merkezleri yurtdışında bulunan dernekler, vakıflar ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’deki şube veya temsilcilikleri ile Türkiye’de faaliyette veya işbirliğinde bulunma izinleri hakkında da ceza hükümleri ile birlikte uygulanır. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 123 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Muhafaza altına alınan veya elkonulan eşya ya da malvarlığı değerlerinin kıymeti tespit edilir.”

MADDE 19- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın (d) bendi aşağıdaki şekilde, fıkrada yer alan “ikimilyon” ibaresi “ellimilyon” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun,”

“(d) 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde tanımlanan terörizmin finansmanı suçunun,”

“Ancak idari para cezası, işleme veya eyleme konu menfaatin iki katından az olamaz.”

“(3) Birinci fıkrada sayılan suçların bir tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için fiili gerçekleştiren kişi hakkında yürütülen soruşturma veya kovuşturmanın tamamlanması

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17- 5253 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- Bu Kanun hükümleri; derneklerin şubeleri, dernek ve vakıfların üst kuruluşları, merkezleri yurt dışında bulunan dernekler, vakıflar ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’deki şube veya temsilcilikleri ile Türkiye’de faaliyette veya iş birliğinde bulunma izinleri hakkında da ceza hükümleri ile birlikte uygulanır. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 18- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 123 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Muhafaza altına alınan veya el konulan eşya ya da malvarlığı değerlerinin kıymeti tespit edilir.”

MADDE 19- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın (d) bendi aşağıdaki şekilde, fıkrada yer alan “ikimilyon” ibaresi “elli milyon” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun,”

“(d) 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde tanımlanan terörizmin finansmanı suçunun,”

“Ancak idari para cezası, işleme veya eyleme konu menfaatin iki katından az olamaz.”

“(3) Birinci fıkrada sayılan suçların bir tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için fiili gerçekleştiren kişi hakkında yürütülen soruşturma veya kovuşturmanın tamamlanması

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

beklenmez. Soruşturma veya kovuşturma sonucunda tüzel kişinin yararına işlenmediğinin anlaşılması halinde idari para cezası kaldırılır, tahsil edilmiş ise iade edilir.”

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu,”

MADDE 21- 5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin başlığı “Müşterinin tanınması” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Yükümlüler,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında;” ibaresi, “tespit etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerekli diğer tedbirleri almak” ibaresi ve ikinci fıkrasına “parasal sınırları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile müşterinin tanınmasına ilişkin” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “uygun olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “risk temelli yaklaşımla,” ibaresi, “getirilen yükümlülüklerle” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yükümlü ve finansal grup seviyesinde” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

beklenmez. Soruşturma veya kovuşturma sonucunda suçun tüzel kişinin yararına işlenmediğinin anlaşılması hâlinde idari para cezası kaldırılır, tahsil edilmiş ise iade edilir.”

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“ğ) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu,”

MADDE 21- 5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin başlığı “Müşterinin tanınması” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Yükümlüler,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında;” ibaresi, “tespit etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerekli diğer tedbirleri almak” ibaresi ve ikinci fıkrasına “parasal sınırları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile müşterinin tanınmasına ilişkin” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “uygun olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “risk temelli yaklaşımla,” ibaresi, “getirilen yükümlülüklerle” ibaresinden sonra gelmek üzere “, yükümlü ve finansal grup seviyesinde” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Finansal gruba bağlı kuruluşlar, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınmasıyla hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz. Bakanlık paylaşımına konu bilgileri ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 23- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- (1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuzbin Türk Lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere ellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması halinde, idarî para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesinin tespiti halinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması halinde beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması halinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Finansal gruba bağlı kuruluşlar, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınmasıyla hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz. Bakanlık paylaşımına konu bilgileri ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 23- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- (1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuz bin Türk lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere elli bin Türk lirası idari para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması hâlinde, idari para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesinin tespiti hâlinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde beş yüz bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

İNÇİNDE EKSİKLİKLERİN TAMAMLANMAMASI HALİNDE YÜKÜMLÜNÜN FAALİYETLERİNİN BELLİ BİR SÜRE DÜRDÜRÜLMESİ, KISITLANMASI VEYA FAALİYET İZİN BELGESİNİN İPTALİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN ALINMASI İÇİN DURUM İLGİLİ KURUMA BİLDİRİLİR.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ikinci fıkra kapsamında belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için kırk bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk Lirasını geçemez.

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk Lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk Lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren sekiz yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

(7) Bu madde ile ilgili diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 24- 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin başlığı “Koruma tedbirleri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

OTUZ GÜN İÇİNDE EKSİKLİKLERİN TAMAMLANMAMASI HÂLİNDE YÜKÜMLÜNÜN FAALİYETLERİNİN BELLİ BİR SÜRE DÜRDÜRÜLMESİ, KISITLANMASI VEYA FAALİYET İZİN BELGESİNİN İPTALİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN ALINMASI İÇİN DURUM İLGİLİ KURUMA BİLDİRİLİR.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ikinci fıkra kapsamında belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için kırk bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk lirasını geçemez.

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren sekiz yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

(7) Bu madde ile ilgili diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 24- 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin başlığı “Koruma tedbirleri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işlemi yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmidört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hâkimin onaylaması halinde Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen değere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.”

“(3) Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

MADDE 25- 5549 sayılı Kanunun 19/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Bakan bu yetkisini devredebilir.”

“(3) Birinci fıkra kapsamında askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar Başkanlıkça idari para cezası verilir. Ancak verilecek idari para cezası elli bin Türk Lirasından az olamaz.”

MADDE 26- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir. “Ticaret Bakanlığı, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılabilir. Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklıdır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmi dört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hâkimin onaylaması hâlinde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen değere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması hâlinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.”

“(3) Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

MADDE 25- 5549 sayılı Kanunun 19/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Bakan bu yetkisini devredebilir.”

“(3) Birinci fıkra kapsamında askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar Başkanlıkça idari para cezası verilir. Ancak verilecek idari para cezası elli bin Türk lirasından az olamaz.”

MADDE 26- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir. “Ticaret Bakanlığı, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılabilir. Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklıdır.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 27- 6102 sayılı Kanunun 415 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “10/A” ibaresi “13 üncü” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28- 6102 sayılı Kanunun 417 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Sermaye Piyasası Kanununun 10/A” ibaresi “hamiline yazılı pay sahipleri ile Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrada yer alan “, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(5) Pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu, hamiline yazılı paylar bakımından ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.”

MADDE 29- 6102 sayılı Kanunun 426 ncı maddesinin ikinci fıkrasına “ispat eden” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilen” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 30- 6102 sayılı Kanunun 486 ncı maddesinin ikinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgiler, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir.”

MADDE 31- 6102 sayılı Kanunun 489 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 489- (1) Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27- 6102 sayılı Kanunun 415 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “10/A” ibaresi “13 üncü” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28- 6102 sayılı Kanunun 417 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Sermaye Piyasası Kanununun 10/A” ibaresi “hamiline yazılı pay sahipleri ile Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu, hamiline yazılı paylar bakımından ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.”

MADDE 29- 6102 sayılı Kanunun 426 ncı maddesinin ikinci fıkrasına “ispat eden” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilen” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 30- 6102 sayılı Kanunun 486 ncı maddesinin ikinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgiler, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir.”

MADDE 31- 6102 sayılı Kanunun 489 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 489- (1) Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

eder. Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması halinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılmıncaya kadar kullanamaz.

(2) Hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(3) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtlar, ilgili kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mercilerle paylaşılr.

(4) Hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alınacak ücretler Ticaret Bakanlığınca çıkarılan tebliğle belirlenir.”

MADDE 32- 6102 sayılı Kanunun 562 nci maddesine onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(13) Bu Kanunun;

a) 486 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar yirmibin Türk Lirası,

b) 489 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar beşbin Türk Lirası,

idari para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 33- 6102 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) Hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvurur. Başvuru üzerine anonim şirket yönetim kurulu, beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirir. Pay sahipleri

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

eder. Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılmıncaya kadar kullanamaz.

(2) Hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(3) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtlar, ilgili kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mercilerle paylaşılr.

(4) Hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alınacak ücretler Ticaret Bakanlığınca çıkarılan tebliğle belirlenir.”

MADDE 32- 6102 sayılı Kanunun 562 nci maddesine onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(13) Bu Kanunun;

a) 486 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar yirmi bin Türk lirası,

b) 489 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar beş bin Türk lirası,

idari para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 33- 6102 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) Hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvurur. Başvuru üzerine anonim şirket yönetim kurulu, beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirir. Pay sahipleri

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

anonim şirkete başvurmazsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuruyu yapılmıyaya kadar kullanamaz.

(2) Birinci fıkraya uyarınca başvuruda veya bildirimde bulunmayanlar 562 nci maddenin onüçüncü fıkrası uyarınca cezalandırılır.”

MADDE 34- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin;

1) Mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,

2) Adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,”

MADDE 35- 6415 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraya eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, maddenin mevcut yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkrada sayılan fiillerin, örgütü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından gerçekleştirilmesi halinde bu kişiler hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları uyarınca verilecek ceza üçte birine kadar artırılır.”

“Ayrıca, 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

MADDE 36- 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

anonim şirkete başvurmazsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuruyu yapılmıyaya kadar kullanamaz.

(2) Birinci fıkraya uyarınca başvuruda veya bildirimde bulunmayanlar 562 nci maddenin onüçüncü fıkrası uyarınca cezalandırılır.”

MADDE 34- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin;

1) Mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,

2) Adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,”

MADDE 35- 6415 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraya eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, maddenin mevcut yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkrada sayılan fiillerin, örgütü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından gerçekleştirilmesi hâlinde bu kişiler hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları uyarınca verilecek ceza üçte birine kadar artırılır.”

“Ayrıca, 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

MADDE 36- 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

“(1) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlarla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları ve bu listelerden çıkarılanlara ilişkin malvarlığının dondurulmasının kaldırılması kararları, Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır.”

“(4) 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiillerin gerçekleştirildiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından kişi, kuruluş veya organizasyonların Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlar uyarınca malvarlığının dondurulmasına ilişkin oluşturulan listelere eklenmesi ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması halinde listelerden çıkarılması Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine teklif edilebilir. Cumhurbaşkanının teklifi Dışişleri Bakanlığı tarafından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine bildirilir.”

MADDE 37- 6415 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, Değerlendirme Komisyonu, 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların yabancı ülkelerde bulunan malvarlığının dondurulması talebiyle Cumhurbaşkanına öneride bulunulmasına karar verebilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(1) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlarla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları ve bu listelerden çıkarılanlara ilişkin malvarlığının dondurulmasının kaldırılması kararları, Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır.”

“(4) 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiillerin gerçekleştirildiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından kişi, kuruluş veya organizasyonların Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlar uyarınca malvarlığının dondurulmasına ilişkin oluşturulan listelere eklenmesi ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması hâlinde listelerden çıkarılması Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine teklif edilebilir. Cumhurbaşkanının teklifi Dışişleri Bakanlığı tarafından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine bildirilir.”

MADDE 37- 6415 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, Değerlendirme Komisyonu, 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların yabancı ülkelerde bulunan malvarlığının dondurulması talebiyle Cumhurbaşkanına öneride bulunulmasına karar verebilir.”

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

“(3) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, mahkemelerce terör örgütü olduğuna kesin olarak karar verildikten sonra 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren filleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması halinde malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı tarafından birlikte karar verilebilir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamında verilen malvarlığının dondurulmasına ilişkin karar derhâl uygulanır ve kırksekiz saat içinde, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen Ankara ağır ceza mahkemesinin onayına sunulur. Mahkeme, makul sebeplerin varlığı yönünden yapacağı inceleme neticesinde malvarlığının dondurulması kararının devamına veya kaldırılmasına beş gün içinde karar verir ve sonucu derhâl Başkanlığa bildirir. Mahkemenin kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(5) Değerlendirme Komisyonu, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ilişkin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren en geç altışar aylık dönemlerle makul sebeplerin varlığının devam edip etmediğini değerlendirerek önerisini ilgili Bakanlara sunar.

(6) İlgililer tarafından malvarlığının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin talepler Değerlendirme Komisyonuna yapılır. Komisyon, taleplere ilişkin önerisini ilgili Bakanlara sunar. Yerinde görülmeyen talepler dördüncü fıkra uyarınca karar verilmek üzere ilgili mahkemeye gönderilir.

(7) Üçüncü fıkra uyarınca, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına karar

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, mahkemelerce terör örgütü olduğuna kesin olarak karar verildikten sonra 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren filleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması hâlinde malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı tarafından birlikte karar verilebilir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamında verilen malvarlığının dondurulmasına ilişkin karar derhâl uygulanır ve kırk sekiz saat içinde, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen Ankara ağır ceza mahkemesinin onayına sunulur. Mahkeme, makul sebeplerin varlığı yönünden yapacağı inceleme neticesinde malvarlığının dondurulması kararının devamına veya kaldırılmasına beş gün içinde karar verir ve sonucu derhâl Başkanlığa bildirir. Mahkemenin kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(5) Değerlendirme Komisyonu, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ilişkin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren en geç altışar aylık dönemlerle makul sebeplerin varlığının devam edip etmediğini değerlendirerek önerisini ilgili Bakanlara sunar.

(6) İlgililer tarafından malvarlığının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin talepler Değerlendirme Komisyonuna yapılır. Komisyon, taleplere ilişkin önerisini ilgili Bakanlara sunar. Yerinde görülmeyen talepler dördüncü fıkra uyarınca karar verilmek üzere ilgili mahkemeye gönderilir.

(7) Üçüncü fıkra uyarınca, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına karar

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

verildiği takdirde ilgililer hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca soruşturma açılması talebiyle suç duyurusunda bulunulmasına Başkanlık tarafından karar verilir. Soruşturma ve kovuşturma sonucunda verilen kararlar Değerlendirme Komisyonuna sunulmak üzere Başkanlığa gönderilir.”

MADDE 38- 6415 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına “kuruluşları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi ve “malvarlığının dondurulmasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 39- 6415 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının başına “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 40- 6415 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bulunup bulunmadığını,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 41- 6415 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun 5 ilâ 7 nci maddeleri uyarınca hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara bu niteliklerini bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.”

“(3) Birinci fıkra kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

verildiği takdirde ilgililer hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca soruşturma açılması talebiyle suç duyurusunda bulunulmasına Başkanlık tarafından karar verilir. Soruşturma ve kovuşturma sonucunda verilen kararlar Değerlendirme Komisyonuna sunulmak üzere Başkanlığa gönderilir.”

MADDE 38- 6415 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına “kuruluşları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi ve “malvarlığının dondurulmasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 39- 6415 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının başına “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 40- 6415 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bulunup bulunmadığını,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 41- 6415 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun 5 ilâ 7 nci maddeleri uyarınca hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara bu niteliklerini bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.”

“(3) Birinci fıkra kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini

(İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve
43 Milletvekilinin Teklifi)

yerine getirmeyen ya da ikinci fıkra kapsamında fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk Lirasından iki milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi halinde işleme konu edilen miktardan az olamaz.”

Mevcut kararların uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun

yürürlüğe girdiği tarihten önce BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarına dayanılarak yetkili kurullar tarafından verilen kararların uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanun hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yetkili kurullar tarafından verilen kararların yerine getirilmesinde de uygulanır.

Yürürlük

MADDE 42- (1) Bu Kanunun 27 ilâ 33 üncü maddeleri 1/4/2021 tarihinde, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 43- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yerine getirmeyen ya da ikinci fıkra kapsamında fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk lirasından iki milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi hâlinde işleme konu edilen miktardan az olamaz.”

Mevcut kararların uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun

yürürlüğe girdiği tarihten önce BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarına dayanılarak yetkili kurullar tarafından verilen kararların uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanun hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yetkili kurullar tarafından verilen kararların yerine getirilmesinde de uygulanır.

Yürürlük

MADDE 42- (1) Bu Kanunun;

a) 27 ila 33 üncü maddeleri 1/4/2021 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 43- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

